

خان جهان لودی

مصنف

اکبر شاه خان نجیب آبادی

مترجم

عزیز الرحمن « سیفی »

د تالیف او ترجمې مدیر

د کابل پښتو ټولنې له نشراتو څخه

خان جهان لودی

مصنف

اکبر شاه خان نجیب آبادی

مترجم

عزیز الرحمن « سیفی »

د تالیف او ترجمې مدیر

M.A.LIBRARY, A.M.U.

PE18

لیکونسکی، شاغلی، کبرشت، حبیب آبادی

«قرص» شاغلی عزیز الرحمن «حبیبی»

خان جهان لودی

موسسه دجفد بن قاسم علماء العربیه دہند دفتر خانو خفہ بولی سلطان شہاب الدین غوری
یوفات اوسر گک دودھ غوری دھندوستان شمالی او غوری سوینی اکثر د مسلمانانو د حکومت ارا
لانڈی اوسیدلی دی لیکن بہ د دوستان کئی یوین اوسستقل سلطنت د قطب الدین ایبک د زمانو
شعہ گنڈل کئی دقطب الدین ایبک او شمس الدین التمش او غیاث الدین بلبن اود نوی د اولادو
د حکومت د دوری د خانی بہ وروستہ دغلر بہ کوری بہ د دوستان د حکومت بہ لاس وریو
وددی نہ وروستہ د تفاقو د شہنشاہی دورہ شروع شوہ ددی د دیو وارو کورنو د حکومت بہ دورہ
کئی بہ وزیر اعظم چہ بہ سنی اصطلاح ورتہ صدر اعظم اورنس الوزرا ویل کئی بہ الف خان
یوم او خطاب یادید الف خان دتر کی زبی یوم کلمہ دہ چہ سردار اعظم او خان جهان او خان خانان
بہ خان اعظم اوسستدعالی او حضرت اعلی ددی کلمی ترجمہ سنی کوم وخت کئی چہ تیمور
د تفاق بہ کورنی حملہ و کرہ او ددغی حملی بہ اثر دغی کورنی خاتمہ و موندانہ او یوی نوی
مجهول النسبی کورنی بہ د حکومت موقع بہ لاس وریو بہ دغہ وخت کئی ددغی کورنی اعلی مورد
خبر خان خیل خان د تیمور نائب الحکومہ و آکا او دخیل خان دیارمندی د مستدعالی اقتب تیمور کر
د مستدعالی خضر خان نہ وروستہ ددہ شوی دبو خود مختار د مطلق الامان پاچا بہ سیت دسماقت
بہنت او گدی کینہاست لیکن د الف خان کر کی خطاب بہا بہ هند وستان کئی چاواہ وریو
دی خاندان نہ وروستہ د لودیانو حکومت شروع شو اوسر کلا چہ دیو دیانو د حکومت دورہ شروع
شوہ او بہ دغہ وخت کئی بہ یو وخت کئی خوشنوتو بہ د مستدعالی خان خانان او خان جهان خطابوہ
در کرشو د مکندر اودی او ابراہیم اودی د حکومت بہ دورہ کئی بہر خان خانان اودیر مستدعالی
اودیر خان جهان و

دخانی جهان خطاب دتلقانو ددوری شخه شروع شوی دشاه جهان دحکومت اود وری پوری رائج اوبانی بانی وکشمهم داخطاب دمظلو دحکومت په دوره کښي دجگو خطابونو په اړ کښي شامل ولیکن سره ددی هم د وزیر اعظم یا نائب السلطنه مفهوم په دی خطاب کښي نه ویا تی او وزیر اعظم په دخان خانان او امیر الامرا او وکیل السلطنت او نورو نومونو یادیده چېا ننگیر بیرخان دولت خان لوی ته دخان جهان خطاب ورکړ او دهندوستان په تاریخ کښي هم دادجهانگیر خان جهان دتولو شخه زیات مشهور اودخان جهان اودی په نرم معروف دی او دبل خان جهان شهرت ددی چېا ننگیری خان جهان کړونه هم نشي رسیدلی اونهغه شهرتونه ددی شهرت یارنگی گڼل کښي دتاریخ دعلم دطالعو په مجلس کښي چه دخان جهان توری او کلمه یاد شي اوددی کلمه شخه په دغه مجلس کښي پرته دجهانگیري خان جهان شخه بل خان جهان نشي مرادولی اونه دچا دمن پلي غواڼه انتقال کوی. لیکن سره ددی هم بیر داراز ناخبره اوناواقفه خلک هم بیه کښي چه سره ددی شهرت هم منوی دخان جهان دتفصیلی حالاتو شخه خبر نه دی اوله دی کبله په دیرو قلمطو مبتلا کښي اوله دی کبله زه غواړم جهان زه دغه فرض چه دخان جهان په باندی واجب دی ادا کړم اوتر کوم اندازی چه ممکنه وی خپلو دوستانو ته دخان جهان اودی اصلی تصویر ښکاره کړم

په دی موجوده عصر او یا په بل عبارت زمونږ زمانې نیمو مورخینو دخان جهان اودی په خصوص کښي داخبره لیکلی ده چه دی یو مجهول النسب سړی او په قومیت هم ډیر تبت و په دی خبره دوی خپل حماقت ښکاره کړیدی اوهم له دی کبله زه نن خپل بخان دخان جهان اودی مقروض گڼم او هم داسبب دی چه زه په دی وخت کښي دتولو شخه وړاندی د خان جهان په کورنی یو سرسری نظر غور غورم

لودی قبیله په کوم وخت کښي چه سیمانی سلطنت بخارا دوزبانه خطه جلا شوی اوالینگیڼ جوړشول چه په افغانستان کښي یو جلا خود مختار حکومت قائم کړی په دغه زمانه کښي دپهرین دفرامطه و میلتانو خپل کارونه په افغانستان کښي شروع کړی وو. په عصر باندی قاضیانو یعنی میدیانو قبضه کړی وه اویه بنیاد اودبنیاد په عباسی خلفاء ددلمی خاندان د استیلا لاندی راغلې و اویه ددوران وختو کښي دسلیمان دهره او د افغانستان په قبایلو کښي دفرامطه و خیالاتو اواباحتی مذهب اوخیالاتو شروع اورواج د کوم تعجب وډخبره نه وه اوداخبره دتعجب وډه چه دسبکتنیږ دویغ په ورځ زیاتیدونکي طاقت شخه ویریدلی دلاهور هندو حکومت دجهان خان لودی سره دوستانه تعلقات پیدا کړی اویه ملتان باندی نه دغه قبضه یو جائز کارو گمانه اود خپلو دغو چارو په اثرنی دی دسبکتنیږ په مخالفت پورته کړ. اوله دی شخه خو ورلخی وړاندی دملتان او منصوری اسلامي

رياستونه د قرامطه و دشراړت په اثر بر بډاډ شوی وو او په ملتان کښې فرا مطه و خپل تبليغي مرکز جوړ کړی او دا سلسله ئې قائم کړې ده چه د یوی خوا څخه به ئې هندوان اود بلې خوا څخه به ئې پښتانه د خپلو تاثیراتو لاندې راوستل . محمد خان لودی چه د سلیمان د غرم په سلسله تسلې او ملتان ئې نیولی ؤ دغه سړی د یوی خوا څخه د قرامطه و او د بلې خوا څخه د لاهور دراجا جیپال دامید او هیلو لږای او غالباً د افغانستان د لودی قام د ټولو څخه لږی شخص و چه دده نوم ته مؤرخانو د حکمرانانو او پادشاهانو په فهرست کښې لږای وړ کړ اېوالفتح دملتان پاچا اود حمیدخان لودی لمسی دسلطان محمود غزنوی په لاس توبه وړ پسته اود قرامطه و الحادی عقائد او اعمال ئې پریښودل او دا هل سنت والجماعت په لیاړ روان شو لیکن دغښتو سیاسي مشکلاتو لږه کبله ددغې لودی خاندان حکومت ډیرمه وړ ځایه وموندله کسه څه هم اېوالفتح لودی د سلطان محمود غزنوی په قید ځایه کښې مړ شو لیکن سره ددی به هم سلطان دده اولاد او خپلو خپلوانو او قوم ته دقدر او مهرباني په سترگه کتل لکه چه ملک سلیمان خان لودی سلطان د خپلو امرانو په ډله اوز مړه کښې شامل کړی و او د هندوستان په جنگونو کښې به ئې لږه ده څخه ډیر لوی لوی کارونه اخيستل د سومنات په جنگه کښې ملک سلیمان خان لودی د (۱۲) زرو سیر و سیه سالار اود سلطان خان دټولو څخه زیات متمدن جنرال ؤ . ده دری کاله د سلطان سره دسومنات په هلاکه کښې ، دقدر وړ خدمتونه کړي وو .

دسلطان شهاب الدین غوری په حمله کوونکرو هغو لښکرو کښې چه دپښتنو قبائلو دډیرو قبائلو خلک پکښې وو دلودی قبلی هم ډیر خلک او افراد دغو لښکرو کښې شامل وو او په هغو مجاهدینو کښې هم د لودی قبلی افراد شامل وو چه دغلیزی پښتار سره ډیرهم پترا نو می پښت څخه پوری و تلې او په آسام او تبت باندې ئې حمله کړې وه . په ۷۳۹ ه کښې چه دسپتار گانوان صوبه دار ملک بهرام خان مړ شو نودده سیه سالار ملک فخرالدین خان لودی په سپتار گانوان باندې قبضه وکړه او خپل حکومت ئې شروع کړ . دلکهنو ئې حاکم قدر خان دده سره په مقابلې پېل وکړ او د یو څو مقابلو نه وروسته قدر خان ووژل شو او فخرالدین خان په ټوله بنگاله قبضه وکړه ؛ (۱) دغه وخت چه په دی وخت کښې سلطان محمد تغلق دا وو ۷ کالو د فحط د مشکلاتو سره په مقابلې مصروف او بوخت و او فی الحال د بنگالی خواته نه شو تسلې . آخر په ۷۴۰ ه کښې تغلق د حاجی الیاس د غوښتنې سره سم بنگال ته ورسید او ملک فخرالدین ئې ونیو او مړ ئې کړ او د هغه دپښت حاجی الیاس ئې د بنگال حاکم مقرر کړ او بیرته راغی . دملک فخرالدین زو م ظفر خان لودی چه د ملتان دغوموړی حاکم محمد خان لودی د نسل څخه و دملک فخرالدین دنیول

ظفر خان تالان به خاورخامن یاتی شوچه دیو نوم ملهو خان اودیل سارنگ خان او دبل عادل خان
او دخاورم نوم محمود خان و اوهر کله چه دیمور به سنه ۸۰۰ هجری به هندوستان حمله و کره
نوسارنگ خان به ملتان کنی د تیمور داسی بیرمحمد مقابل و کره او دیو خو نری جنگه نه
بروسته به هیره زره ورتیا سره جنگه به موقع کنی ووژل شو او عادل خان به لاهور
کنی دخیلو و شیر مختصر جمعیت سره دتیمور (۹۲) زره منظم لشکر سره به مقابله یسول
کره که هه دی به دی جنگه کنی کسا میاب نشو مگر داراز مقابلی نی و کره دو حست
اودشمن دواړو ددوی به بپراخه اعتراف و کره اوهر کله چه دیمور دپلی ته ورسید او دده مشر
دور ملهو خان اودی چه اقبال خان خطاب نی درلود خلویشت زره لشکر سره چه بپراخه کور
خلک به کنی دگوتو به شمیر او دپلی دپار تاخیر کسار خلک یکنی هیر زیات وو دتیمور
دیوانک او ددویشت زره منظم لشکر مقابلی ته ووت هر کله چه دیمور محمد عسکر هم دلاهور
جنگه نه وروسته شامل شوی و نه دی کله اوس دتیمور دلشکر شمیر بولک ددویشت زره و
نهمه دپاچه به هندوستان کنی تیمور دظفر خان اودی د اولاد سره هیره ویر د جنگو نو ته و
ومحسور شو او دتیمور وروسته ملهو خان اودی چه اقبال خان خطاب نی درلود دپلی ته
ورغی او به دغه شای کنی نی یو اسلامی حکومت تاسیس کر او هغه خضر خان مسند شالی نی به
سارنگ خان دلاسه دمیوات به خننگلو کنی پت کر خیده او دتیمور در اتاوت وروسته هغه
هغه تللی او دهند وستان دحکومت مسند نی دتیمور خغه اخیستی و به دپلی باندی قبضه نه پرید
نیود د آخر دپاچه اته کاله آزاد حکومت کولونه وروسته دجمادی الاول به لیم سنه ۸۰۸ هجری
نی دملتان به خوا کنی دظفر خان او گجرات د متحدو لشکر سره به جنگه کنی دخیل به غریز
ملک شاه اودی چه دپهرام خان اودی محوری وو وژل شو او خضر خان ملک شاه اودی ته
دخیل ورور دوز او به مسئله کنی داسلام خان خطاب و کره که هه هم به ملتان کنی دظفر خان
حکومت منتقل شو لیکن به دپلی باندی نی قبضه و نه کر بشوه او به دپلی کنی داقبال خان اودی
وراره دمحسور خان اودی محوری دولت خان دحکومت واگی به لاس کنی و نیوا او تر تو نهو
کلو بونزی نی دیود خوا دملتان دحاکم خضر خان او دپلی خوا دابراهیم شاه شرفی جو نور
دپاچه سره کامیابی مقابلی کولی او دپلی نی د دواړو د بیابا محلو او یو د شو او خغه ساته
او دشمنان به نی بیابا ماتول او بیرته به نی وروستو کول به سنه ۸۱۵ هجری قاصدا لدین محسور
چه د شطراغ دپاچه خغه نی کوم زیات اهمیت او حیثیت نه در اود می شو او دده دمر کس نه
وروسته دپلی ولو امر او اوشرف او د علما و به اتفاق سره دولت خان اودی به دی خبره دتیمور
کر چه دی دپلی دپاچه شای او به دی دپول سره سنه ۸۱۷ هجری پوری دولت خان او دی دپلی
دپاچه اودا دپاچه مورخین د دولت خان اول به نامه یاد وی آخر خضر خان دپلی به نیولو

او د دولت خان اول په وژاو کامیاب شو او د خضر خان او دده د اولادې د حکومت په دوره کېنې ملک شاه لودی چه د اسلام خان خطایب ئی درلود دیره ترقی و کړه او هم د اسلام خان وراره بهلول خان لودی دهند وستان پاچاشو چه دده دلمسی ابراهیم خان لودی د حکومت په دوره کېنې د دولت خان اول لمسی اویا کړوسی دوهم دولت خان د پنجاب صوبه د اروچه بابرته ئی په هندوستان دحلمی کواو ترغیب ارشویق ورکړی و دا دوهم دولت خان دسلطان سکندر لودی په زمانه کېنې د پنجاب گورنر مقرر شوی و دده د نیکه دشوا اویو خیل ملک احمد لودی تغلور واده لخوا من دولت خان اونسرت خان اوبهارخان اوموسی خان لاهورته راغلل او دوهم دولت خان و دینه هیر او مناسب جایه اودنه ورکړل اونسرت خان دملک احمد لودی لودی ته ئی خپله لور ورکړه .

دخان جهان لودی کورنی

دسرت خان ورور دولت خان ته یوه ورځ د پنجاب دصوبه دار دوهم دولت خان په مجلس کېنې چا آواز وکړ او دغه آوازته دولت خان صوبه دار او دولت خان د ملک احمد لودی د واده متوجه شو ددی کار په اثر دولت خان صوبه دار وویل چه دولت خان ته ور وره یما به زه خپل نوم وگرځوم اویا به خپل نوم تبدیل کړه ده ورته په جواب کېنې عرض وکړ چه ستادی ستا خیل نوم مبارک ئی اوزما دپاره بل نوم تجویز کړه لکه چه د پنجاب صوبه دار د دولت خان دپاره شیرخان نوم وټاکه او دینه وروسته به په شیرخان نوم یادیده . هر کله چه د پنجاب د حاکم دولت خان لودی او دهندوستان دسلطان ابراهیم خان لودی درلودو عمروانو او حکومت خاڼه وه ونډله نو په دغه وخت کېنې شیرخان اونسرت خان او بهارخان درلوده وروسته د پنجاب دغه دوان شو او د بهار صوبی ته ئی لخواڼه ورسول په دغه لهای کېنې د پښتو حکومت لار او صه باقی و او هر کله چه په پښتو کېنې محمود خان دسلطان سکندر لودی لودی او دسلطان ابراهیم لودی ورور پښتو امر او په سلطنت انتصاب کړ نو په دغه وخت کېنې دولت خان چه په شیرخان نوم پاندي ئی شهرت درلود هم ددغی نوی سلطان په عسکر کېنې شامل شو . په دغه وخت کېنې فرید خان چه په شیرخان لقب سره ئی شهرت درلود او وروسته دهند وستان شهینشاه شوی وه دسلطان محمود خان لودی سره د جو نپور خواڼه تللی و په دی مفر کېنې دواړه شیرخان دیوبل سره آشنا اوله دی کبله چه دواړه په نامه کېنې دیوبل سره شریک وو په خپل منځ کېنې هیر خواڼه دوستان شو . د جونپور په جنگ کېنې سلطان محمود لودی ماتی و کړه او دولت خان چه په شیرخان نوم ئی شهرت درلود دیوبل شوی بیرته پښتو ته راغی اود عسکریت څخه ئی لاسی واخیست او به تبارت ئی پیل وکړ . او هر کله چه شیر شاه همداسره اول کرت دسکسر په خوا کېنې مات کړ نو په دغه وخت کېنې شیر خان (دولت خان) خپل

تجارت پریتود او شیر شاه خفه ورغی او شیر شاه پخوانی دوستی او بیژند گنوی د نظرانندی
 نبولی ده سره ئی د مروت او عزت سلوک و کړ او ددی ئی دامراویه ده کښې شامل کړه دینه
 وروسته د (مالوه) زمیندارانو او زبسانو شیر شاه ته پدی مضمون عرضونه وکړل چه مونږ ستا
 معلیم او تابع یو او مونږ ته یو سردار دی د پاره داو لېږه چه مونږ د هغه سوه یو لکای
 شو او د همایون کبار آنده له دی علاقی خفه وباسو شیر شاه خپل مشر خوی قطب خان د مالوه
 خواته ولېږه او شیر خان ئی د یو اتالیق په ډول قطب خان سره کړ او له دی کیمه چه د مالوه
 امر او پخپله عریضی لېږلی دی او په دغو عریضو کښې یی د هر راز جانفشانیو افراز کړی و
 او همایون قطب خان سره ډیر عسکرونه لېږه او ده دا خیال درلود چه د مالوه ټول عسکر به
 د قطب خان خواته راټول او غوښته شی لیکن ، هر کله چه قطب خان او شیر خان مالوه ته
 ورسیدل نو همایون د آگری خفه خپل وړه میرزا عسکری او میرزا هندال د شیر خانو ته
 ولېږل او د مالوه امر او پد عهده وکړه او قطب خان ئی یواځې پریشو د او میرزا یانو سره
 یو لکای شو . هر کله چه قطب خان ته دده ملگرو وویل چه له دی لکای خفه ونښته نو ده
 ورته په جواب کښې وویل چه پرته له ما شیر شاه نور ډیر لکمان لری او لکمان د هر گڼه هېڅ
 پروانه لری .

لیکن که ده د میرزا یانو د مقابلی خفه ونښتم ، ودا کبار به زموږ د خاندان او کورنی عزت
 او وقار ته نقصان ورسوی . دای وویل او د خپلو لږو ملگرو سره ئی د میرزا یانو په مقابله
 ټپل وکړ او په ډېره میړانه ووژل شو . هر کله چه قطب خان ووژل شو نو شیر خان ته ملگرو
 وویل چه اوس په میدان کښې څه پدی پاتې او خپل لځان له دی میدان خفه روغ او سلامت
 وباسه شیر خان ورته په جواب کښې وویل چه زه به دا خپله سپینه ډېره شیر شاه ته څه ر ښکړه
 شېم دای وویل او په دښمنانو باندی ئی حمله وکړه او ډېر دښمنان ئی مړه او ژوبل کړل او
 پخپله هم و ژول شو ، هر کله چه شیر شاه د قطب خان او شیر خان ددی وافی خفه خبر شو
 او د شیر خان څلور واړه لځمان همرد خان او عمر خان او قاسم خان او کمال خان ئی د پښی
 خفه راوغوښتل او دی څلور واړه نه ئی لوی لوی جاگیرونه او څلور غو او ځم او نساری
 ور کړی او د دوی ئی ډېر قدر وکړ او عمر خان ئی لځان خفه وساته او نور دریواړه ئی د خپلو
 جاگیرونو خواته ولېږل او هر کله چه د برهان پور د قاروغی پادشاه سیه سالار هاکم خان لودی
 د شیر شاه په خدمت کښې حاضر شو نو شیر شاه د هاکم خان لور د شیر خان محوی همرد خان ته
 واده کړه او شو ورغی وروسته ئی عمر خان هم د خپل جاگیر خواته رخصت کړ ددی څلور و
 ډاډو وروڼو په خصوص کښې ډېر ځله ملگرو شیر شاه ته شکایتونه وکړل لیکن شیر شاه نه د
 هر گرت او هر چا د شکایت په جواب کښې ویل چه تراوسه لا د ما اوه لځمکه د شیر شاه خان

به وینا سره ده او زده به هیچ صورت د شیرخان هامن بشم خیه کوی د شیرشاهانه وروسته
 سلیم شاه عمرخان او محمود خان د ریته او قنوج او کوالیار او پشانه او منجهن خوانان
 د حکومت د ملکی انتظام د پاره ولېزل او په سنه ۹۵۷ هـ کښې د عالم خان او دنی داور خغه
 د عمرخان غوی دولت خان د کوالیار په فلا کښې پیدا شو او هر کله چه د سلیم شاه دوفت
 وروسته همدی د حکومت واگی په لاس کښې ولېولې نو دده د وروغو سره طبیعت نه لگید
 او تل به له دوی خغه خیه و او په نیجه کښې ده د محمود خان او قاسم خان او کمال خان خجا
 مه ورکړې جاگیرونه پرتو واخیستل او د خیال په فلا کښې یې پسران کړل ددی خبر په
 رویدلو سره عمرخان وپتښت او د ماوه په یو د معلوم جای کښې پټ شو او هر کله چه عمر
 د خیال خغه د پسران د لاس لاندی لښکری شیی او اگرې ته وچلې نو محمود خان او قاسم
 خان او کمال خان ددی واره وروسته یې د خپله حاجی خغه د پسران او قاسم خغه د پسران
 وراړشو او یې ورنه ورکړل او د دېرو انعامونو او قندارونو د پرتو وروسته یې هیو سره
 دوی هم ولېزل او د پای یې په جنگ کښې محمود خان او قاسم خان د ولېزو وروسته د معلوم
 لښکرو په پرتو دوی سره مقابله وکړه او په دغه جنگ کښې وژل ش او هر کله
 به عمرخان د خپلو وروغو د مرگت او له دی خبری خغه خبر شو چه حکومت د پشمنو دلالت
 ووت نو د خپل اهل او خیال سره د گجرات خوا ته روان شو او په سنه ۹۶۳ هـ کښې احمد آباد
 ته ورسید او د گجرات مشهور سردار شير خان فولادی سره یو کړ شو د عمر کله چه
 د عمرخان غوی دولت خان خلای شو نو هغه د گجرات یو ښایې امیر حاجی خان سره یو کړ
 نو د احمد آباد پخوا اداره نوی خای کښې د دولت خان امیر شير خان فولادی دولت مقرر شو
 او هر کله چه په سنه ۹۸۳ هـ کښې د لښکرو د گجرات حمله وکړه نو په دغه وخت
 کښې عمرخان هم د شیرخان فولادی د غوی عمرخان سره د جنگ په میدان کښې ووژل ش
 په دغه وخت کښې د دولت عمر ۲۲ کاله و.

سند عالی سره دولت خان

هر کله چه د مقلو لښکرو گجرات وینو و دولت خان د احمد آباد خیمه سوارات ته ولاړ
 د سوارات راجا دولت خان سره د عزت او تکریم ملوک وکړ او د خپلو مصاحبا و ټوله
 کښې یې شامل کړ او په سنه ۹۸۴ کښې د گجرات محاصر شاه ابو تراب دولت خان و سوارات
 د راو فوخت او خان اعظم میرزا عزیز د گجرات سره د درنه یې وړاندی کړ او میرزا عزیز
 کولکه د دولت خان د خپلو مصاحبا نو په دغه وخت کښې شامل کړ او په جهان دار نوم
 دای کښې یې شامل کړ ورکړ او هر کله چه میرزا عزیز د گجرات د لښکرو د

دغو پښتل شو نو دمرزا سره دولت خان هم يوځای په سفر روان شو او په ليار کښې د سروهي نومي ځای به خوا کښې دراجپوتو يوې اوښې ډلې دمرزا عزيز په قافله ناڅاپه حمله وکړه داډيره نازکه موقع وه او په ظاهر کښې ددغو خلکو شخړه د لځان ساتلو کومه چاره نه وه دولت خان په دغې وخت کښې لوی کار داو کړ چه دراجپوتو په مشرتبې حمله وکړه که څه هم پخپله ژوبل او زخمی شو مگر دراجپوتو مشرتبې وواژه او د سردار دمرگ سره سم راجپوت و تشديدل نو په دې کبار مرزا عزيز د ډير شکرونه واپستل او په دغه وخت کښې ټي دولت خان ته دوه زره روپۍ او و آس دانعام په توگه ورکړل او چه مړ کړ نه ورسيد نو د دولت خان دغه کارنامه ټي باچاته واوروله ياچا دولت خان لځان شخړه راوغوښت تر دغه وخته پورې د دولت د مخ پر هار لايه پوره ډول سره نه وه جوړه شوی ياچا دده په دې کار ډير خوشحال شو او دخپلې ووزې شخړه ټي طوس شپې او کمپنه کوزه کړه او دولت خان نه ټي ورکړه خو ورځې وروسته مرزا عزيز کو که د ياچا شخړه خپه شو او خپله وظيفه ټي پرېښودله او په کور کښې کښيناست لږکڼ دولت خان سره د دې هم دمرزا عزيز ملگر تيا بري نه شو دله مرزا عزيز عبدالرحيم ډير خان لځوی چه مرزا خان خطاب ټي درلود او تر اوسه ورته د خان خاوان لقب راوړ کړ شوی خپل لځای ته راوغوښت او دولت خان ټي دلاس نه ونيو او مرزا خان ته ټي وسپاره او دا ټي ورته وويل چه دا يو امانت دی چه زه ټي تاته سپارم دده شخړه هېڅ وخت غافل نشي او تل ورسره دخپلو ورونو غوندې سلوک کوه په دې خبره مرزا خان ډير خوشحالی ښکاره کړه او دولت خان ټي دخپل لځان سره بوته او دخپلو ورونو شخړه ټي ورسره زيات ښه وضعت کاوه او ډير بري گران و او هېڅ کله به ټي به خپه کاوه په سنه ۹۸۴ ه کښې د دولت خان او مرزا عبدالرحيم به منځ کښې تعلقات قايم شو په سنه ۹۸۵ ه کښې شهباز خان کښيوه او مرزا خان به اودې پوراو ميوا د حملې دپاره ولېږل رايا پر تاپ د بانسواړې غرونو ته وتښتيد او په نوبه لمير او دې پور شاهي لښکرو قبضه وکړه په دې جنگ کښې دولت خان ډير جنگ او د قدر وړ خدمتونه وکړل او دینه وروسته په سنه ۹۸۹ ه کښې کښې ميرزا عبدالرحيم دمظفر گجراتي په خلاف په گجرات باندې د حملې دپاره ولېږه او په دې جنگ کښې هم دولت خان مرزا عبدالرحيم وساته او داراز په مېړانه او زړور تيا ټي حملې وکړې چه د جنگ ټول مشکلات ور باندې آسان شو او د گجرات د دې کاميابي او فتحې په مسئله کښې مرزا عبدالرحيم ته د خان خاوان خطاب او پنج هزاری منصب ورکړ شو او دینه وروسته د سنده د مسخر په مسئله کښې دولت خان داسې مېړانه او لځوان مړی ښکاره کړه چه ياچا ورته دوه زاری منصب ورکړ او د سنده (سنده) د کاميابي او فتحې کاغذونه د دولت خان دنوم په عنوان معنون کړې شو او په کوم وخت کښې چه شهزاده مراد د دکن په فتح مامور شو نو خان خاوان ټي د شهزاده سره د اتاليق به حيث ولېږه او دولت خان هم د خان خاوان سره و او خان خاوان به ټي د دولت خان د سلا او مصلحت شخړه هېڅ کار نه کاوه او هر کله چه مراد مړ شو نو ياچا

دده ورور دانیال بدکن اعظم مقرر کر او خان خانان دولت خان دواړه دده (داتالقی) په
 حیث مقرر شو او شهزاده دانیال دخان خانان زوم هم و او هر کله چه دغه شهزاده ته دا خبره ښکاره
 او معلومه شوه چه دولت خان خغه نه زه دښه فکر او صحت برای خاوند او نه زړه ورسره ی پدا
 کولی شم یو خان خانان نه ئې وویل چه دولت خان ماته را کړه ددی فرمایش په جواب کښې خان
 خانان اول خپل غدر وړاندې کړل. کښې هر کله چه شهزاده خپلې مینې یعنی دخان خانان اورته
 ددی فرمایش په علمې کړ او کښې تیر زیات تا کید او اصرار کړی و او پخپله هم شهزاده په
 دغه نظریه ټینګه ولاړ و او خان خانان شهزاده په جواب کښې وریل چه داسه شاه پخپله دولت خان
 په اختیار کښې د او له مایه اختیار کښې دده هر کله چه دا خبره دولت خان ته وویل شوه او هغه په
 جواب کښې وریل چه له مایه اختیار دخان خانان په لاس کښې دی که خان سره می ساتی او که جلا
 کوی می اوزه به پخپل کله به خپله خوښه اوده خفه دجلا کیدو او خیال و نه کړم په نتیجه کښې ددیر
 اصرار نه وروسته دصفری په مياشت سنه ۱۰۰۹ کښې دولت خان د شهزاده په مو سلبو کښې
 شامل شو او شهزاده دانیال دولت خان په راوستلو او حاضرولو دومره خوشحالی ښکاره کړه
 لښکه چه یو دیر لوی سلطنت ئې حاصل کړی او پدیر تیر لوی حکومت ئې قبضه کړی دی شهزاده
 دولت خان ته دمسند عالی خطاب ورکړ او دپه وروسته ئې دخیلو یولو چارو مدار الهمام او اختیار
 دار ئې دښه وروسته اکبر پخپله برهان پور ته ولاړ او شهزاده ئې داحمد نگر خفه برهان پور ته
 راوغوښت شهزاده دخپل پلار دحکیم او غښتنی سره سم برهان پور ته لاړ او دولت خان ئې په
 احمد نگر کښې پرېښود په ۲۸ د شعبان سنه ۱۰۱۰ کښې مسند عالی دولت خان په احمد نگر
 کښې مړ شو او دده عمر په دغه وخت کښې (۵۲) کاله و دده جنازه برهان پور ته یوړل شوه او
 په دغه لارې کښې ښخ کړ شو دمسند عالی دولت خان د عمر خان لخوا دی چه مؤرخین ورسره
 دولت خان سوم یعنی دریم دولت خان وایي او که دریم دولت خان داسه نوم د دولت خان په لارې
 شېر خان نه وی مشهور شوی نو هغه ته به دریم دولت خان او نه دده خاورم دولت خان
 ویل کېده . پیرزا عبدالرحیم خان خان خا نمان به ویل چه که یو سړی هر خومره
 دیر اوصاف واری مگر کوم رعب او قبح هم لری لښکښ دولت خان بودار از شخص و چه مایه
 هغه کښې پراته او اوصافو کوم عیب نه دی ایډلی او که انسان غواړی چه اړومرو دی دولت خان ته
 کوم عیب منسوب کړی نو هغه به داوی چه دولت خان د ضرورت خفه زیات همت درلود او دایو
 دار از عیب دی چه دیر اوصاف دی ورخفه زار او قربان شی .

دمسند عالی دولت خان خغه دده لخوا ښه لاری ووی وچه دیو نوم محمد خان اودېل ووم پیر محمد خان
 راودی دواړو لخوا هم دخپل پلار سره بر لاری ددکن په جنگ ک کښې خپله مړه ښکاره
 کړی او ددیر وړ خدمتونه ئې کړی و او دا دواړه لخوا نمان پرته له مسکریات دفنونو دمپارته خغه

دیوره علم اوفضل خاوندان هم دوشهزاده دانیال دغه دواړه وروڼه په خپلو مصاحبینو کښې داخل کړی، اوددوی هر راز رعایت به یې کاوه اوددوی روزنی ته به یې ډیره توجه کوله په سنه ۱۰۱۱ هـ کښې د دولت خان لودی محمد خان مړ شو اوله ده څخه یو خضر خان نومی لودی پاتې شو او په دی وخت کښې د مسند عالی دولت خان صرف یو پیر خان نومی لودی پاتې شو هم دغه پیر خان د دولت خان لودی دی چه وروسته ورته د خان جهان لقب ور کړ شوی او تر نن ورځې پورې د خان جهان لودی په لقب او خطاب شهرت لری او هم دغه شی ددی کتاب د لیکلو اصلی باعث او حقیقی موجب دی

خان جهان لودی

په سنه ۱۰۱۰ هـ کښې پیر خان د دولت خان لودی لودی دوشهزاده دانیال په مصاحبت کښې شامل شو د پیر خان قابلیت او اهلیت د پیر زر د شهزاده توجه ځانته جلب کړه اوشهزاده لودی د بیلار اسم البدل وگانه اودده اختبارات اوافندار یې د پیر زیات کړه او د دولت خان لودی چاری او وظائف یې دده وسپارلی اود دی الحقیقی په لاسی ورځ سنه ۱۰۱۳ هـ شهزاده دانیال به د کن کښې وفات شو

اودده مړگک نه شپږ نیم میاشتی وروسته د جمادی الثاني په ديار لسم ۱۳ ورځ سنه ۱۰۱۴ هـ اکبر هم مړ شو اوشهزاده سلیم دا کبر د مړگک نه وروسته چه جهانگیر لقب یې در اود په تخت کښېناست په سنه ۱۰۱۳ هـ کښې چه شهزاده دانیال ژوندی ونه وکړ نه یې پیر خان څخه ددی خبری پغام او خبر ولېږه چه ته ما څخه راښه غالباً جهانگیر پیر خان اودی کبله خپل خان څخه راوغوښته اود شهزاده دانیال څخه یې جلا کاوه چه هم د شهزاده دانیال د سلطنت د تخت په نیولو کښې د جهانگیر رفیب و او هم نه د جهانگیر رقابت کولی شو او پیر خان دخوا نمدی اوقابلیت د شهرت د بخ جهانگیر نه رسیدلی و لیکن که څه هم جهانگیر پیر خان ته هر راز اطمینانونه او طمعی ور کړی لیکن پیر خان دا خبره غوره نه کړه چه د شهزاده دانیال څخه جلا شی په کوم وخت کښې چه اکبر وفات شو نو په دغه وخت کښې خان خانان او پیر خان دواړه په برهان پور کښې واوډدکن د معاملاتو په اصلاح او حل کولو کښې مصروف و میرزا عزیز اومان سنگه دواړه ددی خبری مخالف ووجه جهانگیر په تخت بندي کښې اوددی غوښتل چه د جهانگیر لودی خسرو په تخت باندی کښیږی خسرو دمان سنگه خور یې اود میرزا عزیز داماد اوزومو که شهزاده دانیال ژوندی وی نو خان خانان به د دانیال دپاره جهانگیر په مقابل کښې ډیر کوشش کړی اودانیال به یې په تخت باندی کښیږی او پیر خان به هم په دی کوشش کښې برخه اخستی وی لیکن پیر خان او خان خانان دواړه د دانیال د وفات لایخوا ددی تسکین او مصیبت څخه خلاص کړی و او په دی وخت کښې جهانگیر هم د خان خانان او پیر خان څخه کومه اندیشه او پوره نه در لیدله

اوهم داسب وچه جهانگیر به تخت باندی، د کیناستاو سره سم خان خانان ته ددکن مهماتو دا هتمام مسند او خلعت ولبیزه او پیرخان ئی خیل لمان خخه راوغوشت خان خانان د شاهی ایاچیانو سره، د غریبی په ډول یو مسکتوب په دی مضمون ولبیزه چه پدی وخت کشې په پنج صورت د پیرخان تیکه لودی لځای خخه مناسب نه دی هر کله چه جهانگیر لادیخوا خخه دا خبره غوښتله چه پیرخان خپل لمان خخه راوغواړی نو د خان خانان دغی پیشنهاد لادی جهانگیر د شوق اور تیز کړی او دویاره تاکیدې حکم ئی په دی مضمون صادر کړ چه بلا وقفه پیرخان ماشخه راولبیزه ددی حکم په رسیدلو پیرخان د پیرخان پور خخه روان شو او هر کله چه په لاهور کښې جهانگیر خسرو نیولی او حسن بیگ او نور وته ئی سزا ورکړی وه دی د جهانگیر په خدمت کښې حاضر شو جهانگیر د پیرخان بهر اتاو دیر خوش شو او د صلابت خان خطاب اوده هزاری منصب ئی ورته ورکړ او دینه وروسته جهانگیر د کابل په اوړی روان شو او پیرخان اودی چه صلابت خان اقب ئی درلود هم دخپل لمان سره کابل ته بوته په دی سفر کښې په ورځ تر ورځه د جهانگیر توجه د صلابت خان په خصوص کښې زیاتېدله او هر کله چه د کابل به جهانگیر بیرته لاهور ته راغی او صلابت خان ته ئی پنج هزاری منصب او د خان جهان خطاب ورکړ او په خپله فرزندى باندی ئی هم مقتدر کړ.

لیکه چه پاچا په خپله قلم د ابیت ولیکه.

فرزند خاص شاه شد از قدرت الله
خان جهان مرید جهانگیر یاد شاه

و ددی بیت د لیکلونه وروسته ئی ملا احمد مهر کن را وغوښت او ورته ئی حکم ورکړ چه ابیت د گونی په عمی کښې وکینه اورائې وده او هر کله چه ملا احمد گوته تیاره کړی د پاچا حضور ته را وده نو پاچا په خپل لاس دغه گوته خان جهان ته ورکړه هر کله چه حاسدینو به خان جهان د پاچا د غومره اطف او مرحمت او عنایت ولیدنو موقعه ئی پیدا کړی او پاچا ته ئی خصوصی ډول وویل یو یشتون ته دومره جگه مریه ورکول او په لځو والی نیول د عقل او احتیاط خخه اری کار ددی به جهانگیر د حاسدانو دغو خبرو ادولی او معکوس اثر وکړ او بله برخه ئی به دربار کښې خان جهان ته مخصوص خلعت او مخصوص آس او دجواهر و تسبیح مرصع خنجر او کمر بند او په زرو چرا و شوی نوره ورکړه او د قزاق امر او د وزیرانو شه ئی په یو جگه ممتاز لځای کیناوه اوله ټولو خخه ئی ورته جگه رتبه ورکړه.

هر کله چه جهانگیر دار السلطنت آگری ته ورسید نوده د مرزا عزیز کوکه دو ژلو اراده کړه او ټولو امر او د پاچا ددی ارادی تائید وکړ. خان جهان په دی مجلس کښې نه و شریک یی او شاید چه دی په دغی مجلس کښې چا قصدأ نه و شریک کړی هر کله چه خان جهان چه ددی ارادی خخه خبر شو نو بېخه د پاچا حضور ته حاضر شو او په دیره آزادی سره ئی

ورنه په دې ډول عرض وکړ چه دخان اعظم مور (جېجې) ستا پلار ته ټی ورکړې بډی اود خان اعظم پلار شمس الدین محمد خان (انگه) په هغه وخت کېنې چه سلطنت په خطر کېنې و بیرم خان ته سخت شکست ورکړی دسلطنت بنیادی کسک کړی و او هم دغو کار نامو حاسدان دی خبری ته مچېور او آماده کړل چه هغه په تاباندی مړ کړی اوسره ددی چه هغه ستا په پلار خیال لمان دفا کړی دی - دمرزا عزیز کو که کار نامی او داخبره چه اکبر به دهغه دیر ازونه وړل هرچا ته ښکاره ده مرزا عزیز ستا سره دی او ستا د عزت او عظمت لځای دی او دهغه به اضطرابی غلطی دومره سخت گیری کول او هغه سره دغه د بی مهری سلوک هیڅ کله ستا دشان سره مناسب نه وی په پاچا باندی دخان جهان و بنا پوره اثر وکړ او هم په دغه وخت کېنې ئی دمرزا عزیز چه خان اعظم لقب ئی درلود ټول لغز شونه او سپوی معاف کړی او اوه هزاری منصب او خلعت او آس ئی ورکړل :

که څه هم عبدالرحیم خان خانان دجهانگیر په تخت باندی د کیناستلو په موقع کېنې دجهانگیر مخالف اومزاحم نه و اونه دی په دارالسلطنت آگره کېنې په دغه وخت کېنې موجود ؤ لیکن دجهانگیر په تخت باندی د کیناستلو څخه لنډی ورځی وړاندی دی ددغی کار مخالف و اوهم له دی کبله په دغه وخت کېنې یعنی په تخت باندی د کیناستلو نه څه ورځی وروسته دجهانگیر انتقامی جذبی حرکت وکړ او ده دخان خانان پنځه زری منصب اودامارت اول سامان او ټول جاگیر او نور شبان ضبط کړل او خیال ئی درلود چه دی نظر بند کړی او د دربار امراء هم دخان خانان مخالف او بد خواه وو او که چاده سره همدی هم لرله نو هغوی دومره چرئت نه درلود چه دخان خانان په خصوص کېنې کومه دخیر خبره وکړی شی په دی ناز که موقع کېنې چه لمحکه او آسمان ټول دخان خانان مخالف لېدل کېدل خان جهان لودی خپل شرافت او انسانیت په دی ډول ښکاره کړ چه په آزادانه لېچه اودول ئی په دربار کېنې پاچا ته په دی مضمون عرض وکړ چه خان خانان دسلطنتی کورنی پخوا ئی نمک خور او روزل شوی دی او دده ذلیلول اورسوا کول او دته ضرر او نسکلیف رسورد شاهانه ذات سره مناسب نه دی او دینه وروسته ئی داشمر و اوست :

چوبړآب فرومی نه برد از بی آنگه شرم دارد ز فرو بردن پرورده خویش

دخان جهان دی خبرو د فچېن اد تازیانی کار ورکړ او دجهانگیر په زده کېنې ئی دهغوی او دگنډر ښکلی او غوره او صاف برته ژوندی شو اودخان خانان منصب او جاگیر ئی بیرته ورکړل او ددکن په نظامت ئی مامور کړ . دینه وروسته جهانگیر بیادوباره دخان خانان څخه له دی کبله خپه شو چه ده دغېر جی حبشی سره دوستی پیدا کړی او دجانه نومی لځای

او نورو بخاږو خو کلي او باندي نې په خپله خوښه غنبرجې حبشي ته ورکړی وی . خان خانان آگری ته وغوښتل شو او نژدی وه چه دته یوه دعبرت وړ سزا ورکړی داواری هم خان جهان دسره و دنگل او د خان خانان سفارش ټی و کړ او په یو دا راز لطیف او عاقلانه ډول ټی پاچا یوه کړ چه دغه ټول فیض او فخر ساده شو او دخان جهان څخه ټی دخان خانان ضمانت واخیست او بیرته ټی دوکن نظامت ته ولېږه .

پورته مو داخبره ذکر کړیده چه دخان جهان لودی پلار نوری دولت خان دمرزا عزیز او مرزا عبدالرحیم سره په کوم ډول تعلقات او دوستی درلوده . خان جهان دخپل پلار ددی دواړو محبانو او قدر دانانو حقوق په ښه ډول سره ادا کړل . لیکن د ټولو څخه د حیرت مقام دادی چه په کوم وخت کښې جهانگیر دراجه مان سنگه دامتیهال اراده وکړه نو په دغه وخت کښې هیچا ددی خبری خیال او گمان نه درلود چه کم یو مسړی به دمان سنگه په خصوص کښې دسفارش اقدام وکړی او یا به په دی خصوص کښې خوله بیرته کړی مان سنگه دغه مسړی و چه ده غوښتل چه جهانگیر دتخت څخه معزوم کړی اودا کښې دمرگ نه وروسته ټی دی دپاره چه خبرو په تخت کښېنې ډېر زیات کوښښونه وکړل او هم نه خان اعظم مرزا عزیز کو که غواولی او په دغه خیال او کار کښې ټی دمان سره ټی شریک کړی وو جهانگیر به خپل زده کښې دمان سنگه څخه ډېر نفرت درلود لودی به راجپو او باندي ډېر بد گمان شوی و دجهانگیر په دربار کښې هېڅوک داسی شخص نه و چه دغه دمان سنگه به خصوص کښې دخبر کومه خبره وکړی شی لیکن په دی موقع کښې هم خان جهان لودی وړاندی شو او هغه پاچا ته دمان سنگه دکار نامو اوقدا کارو هغه دامتیهال واوراوه چه دا خبره دتوره کښې ټی کړی دی او دی مطلب ته ټی هم پاچا ملتفت کړ چه دپاچا دپاره دسلطنت داستحکام اورون ډپاره دعفوی نتیجه دانتقام څخه ډېره ښه او غوره ده لیکه چه جهانگیر دمان سنگه دقتل دارادی څخه صرف نظر وکړ او ډیر مناسب جاگیر دور کولو نه وروسته ټی ددکن خواته رخصت کړی او دی په هم دغه لڼای کښې مړ شو . گویا خان جهان او دی ددی خبری قیسه کړی وه چه دمر شاهی معنوب سفارش وکړی اودمر معزز شخص عزت محفوظ وسای اوتل به ټی ددی خبره کوښښ کاوه او که خان جهان لودی نه وی او جهانگیر به دغه دریواړه امراء یعنی خان اعظم مرزا عزیز کو که او عبدالرحیم خان خانان او راجه مان سنگه وژنی وو او دپاچا پک لاسونه به ددوی په وینو سره شوی اوده هندوستان په بدنامو پاچایانو کښې به شامل شوی و . او دشاه جهان ددوری هېڅ یو مؤرخ د خان جهان لو دی هغه کار نامی او دجهانگیر په دربار کښې دده هغه اقتدار چه دته خدای ورکړی وه دی کیله مفصل نه دی لیکلی اونه ټی لیکلی شو او دا لیکه چه دشاه جهان په وخت کښې خان جهان لودی دسلطنت دځمکې او

باغی اوطافی گنبد کعبه لکه چه به و دانندی کرینو کنبی به مونبرده زده ژویلوو نگی
 داستان بیان کرو . دا پورته ذکر شوی اکثر معلومات او حالات د مفرن افغانی نو می هغه
 کتاب څخه اخیستل شویدی چه د جهانگیر په دوره کنبی حبیب الله هروی تصنیف کړیدی .
 ددکن دسلطنت نظام شاهي او دپای تعلقات دهر خراب شوی و جهانگیر شهزاده پرویز
 دکن خواته ولېږه لیکن شهزاده درخستولونه وروسته ددی خبری ضرورت محسوس شو چه
 باید دغی خواته یوزیر دست سیه سالار اود تدبیر خاوند ولېږل شی ، ددربار امر او د خان
 جهان لودی امر او اقتدار ته نشو کښلی او ټولو به دده د حسد په سترگو محسوس او نه دی
 کبله دوی داخبره غوښته چه په کومه وسیله خان جهان لودی د پاچا څخه بیل او جلا کړی
 او هم ددی مشکوروی په امر آواز دا مشوره او دا نظریه ښکاره کړه چه پسرته دشان
 جهان لودی بل دا راز غوره او د تدبیر خاوند شخص نشته چه هغه ددکن مهمات او مشکلات
 په چه شان سره حل کړی شی اودا مشوره بالکل معقوله او په لایوده اونه په دغه دربار کنبی
 د خان جهان لودی غوندی بل شخص و جهانگیر طوعاً او کرهاً دخپل پلخان څخه دشان جهان
 جلا کیدل غوره کړل او خان جهان د سنه ۱۰۱۹ ه . په اوتلور کنبی شهزاده پرویز څخه
 برهان پورته ورسید اوددکن په مهماتو کنبی شریک شو اودصفری په ۱ سنه ۱۰۱۹ ه . کنبی
 دملیکایور دچنگیز په میدان کنبی خان جهان او دده وراره خضر خان ددکن دلتیکو سره
 په مقابلو کنبی د خپلی پښتون ولی حق ادا کړ او خپله لوانوردی اومبراته کی خلیکونه
 ښکاره او په دکن کنبی لی د دیلمی د سلطنت رعب او شان ښکاره
 کړ عبدالسر حسیم خان خاندان د اتالیقی په توگه د شهزاده جلا کیدل
 تر اوسه دوی کرم بو کیدل ته وکړی شوی د خان جهان لودی په رسیدلو ددکن د مهماتو رنگی
 او بڼه بدل شو او هر کله چه د نظام الملک لیکرو د خان جهان لودی بمقابل کنبی خوواری
 ماتې وکړه او بدغه وخت کنبی د غنبرچی حبشی ته خوا دروغی درخواست راغی که څه هم
 خان جهان لودی او شهزاده پرویز دواړه دروغی طرفداران نه وولیکن خان خاندان او دلیکر
 نور مشران روغی ته آماده شو او غنبرچی حبشی د بالا گهاټ او جالنه خو علا فی دوی ته
 وکړی او د یو مغلوب په حیث لی برعه وکړه . ددی روغی نه وروسته شهزاده د خان خاندان
 او خان جهان سره برهان پورته راغی او دا ځای بدغه وخت کنبی ددکن د ناظم مرکزو
 د رجب د میاشتی په اوم سنه ۱۰۱۹ ه . کنبی مهابت خان د پاچا له خوا راوړسید او خان خاندان
 به نی پدی مضمون شاهي حکم راوړسید چه فی الحال خپل ټول وظائف خان جهان نه و سپاره
 او آکړی ته راځه لیکه چه عبدالرحیم خان خاندان د شهزاده اتالیقی او ددکن ټولی چاری
 خان جهان ته وسپارلی او مهابت خان سره آکړی نه روان شو خان جهان تر یوو پښتو میاشتو

وری د شهزاده اتابقی او د بر آراو د کن ناسظم او حاکم و - او در پنج الاول په د و همه
رخ سنه ۱۰۲۱ کښې ارادت خان چه خان اعظم خطاب ئی در اود د شهزاده اتا لبق مقرر
و او برهان پورته راغی او خان جهان اودی پخپل حال د سیه سالاری په عهده پسانی شو
شعبان په ۱۹ سنه ۱۰۲۱ ه کښې خان اعظم شهزاده پرویز د برهان پور څخه د خپل ځان
ره دولت آباد ته روان کړ ، جهان گېر ددی خبری حکم ور کړی و چه د بر - نه د موسم
تیریدلو او د سهیل د ختلونه وروسته باید د برهان پور لیکری د شمال او مشرق له خوا او
گجرات حاکم عبدالله خان فدوی د علی مردان خان او خان عالم سره د شمال او مغرب له
وا په دوات آباد حمله وکړی ددی حکم او فرمان سره سم خان اعظم د برهان پور څخه
یان شو لیکن پدغه وخت کښې د احمد نگرشاهی نظام لیکرود خاندیس په صوبه حمله شروع
پی وه او له دی کبله د خاندیس د صوبی د حفاظت د پاره خان جهان مقررشو خان جهان
روهيکړی یغوا کښې د نظام شاهي لیکری مانی کړی او د دکن د لیکرو ملا ئی ماته کړه
په شلو ورځو کښې ئی دننه د ننه د خاندیس او د خاندیس د سرحداتو څخه حمله راوړو نکي
غلزل او ددوی خطرته ئی بالکل په اطمینانی ډول سره ور که کړه او له دی لځای نه
شهزاده په اورچه ډېر ورو ورو د دولت آباد خواته وړاندی کېده روان شو او هغه سره
لځای شو او دغه لځای ته رسیدلو سره سم ئی دا خبر واورید چه غنبرجی حبشی یعقوبخان
شلو زرو سپرو سره د بالا گهاټ ته په خاندیس باندی د حملی کولو د پاره لږېلی دی او
ی خبردارویدلو سره سم خان جهان اودی پدی خیال د بالا گهاټ په اوروزان شو چه دغه
م شاهي لیکری مانی کړی او د هغی خوا څخه بیرته دولت آباد ته راشی او پدی چپاو
پي راجه مان سنگه او صورت سنگه هم خان جهان اودی سره ملگری وو - هر کله چه دی
گهاټ ته ورسید نو د د کښانو لیکرو ته ئی مانی ورکړه او دېته وروسته خان جهان اودی
دلت آباد خواته وخوژید په دولت آباد باندی د حملی کولو تاریخ د پخوانه قاکل شوی و
باید په محمدغه ورځ عبدالله خان فسوی او خان جهان اودی د دواړو ډډو څخه حمله وکړی
جهان اودی د بالا گهاټ څخه فارغ شوی د دولت آباد خواته په یو دا راز وخت روان
و چه باید دی پدغه قاکل شوی تاریخ دغه لځای ته اړو ورو رسیدلی وی لیکن یوقدرتی
ده ته پیش شو او هغه داو چه په لبار کښې په دوی باندی یو دا راز سخت باران شروع
چه لیکرودی خبری ته اړ او مجبور شو چه دوه دری ورځی حصار او په یو لځای کښې
شی اوهر کله چه دباران څه قدرته دوی ته مهلت ورکړ نو دوی د دولت آباد خواته
شو - سره ددی چه عبدالله خان فدوی ته دا خبره معلومه وه چه خان جهان اودی تراوسه
آباد ته ندی را نژدی شوی او دوه دری ورځی لځند به وکړی لیکن سره ددی ده

یوالمی پدی خیال چه دولت آباد فتح نمایه نوم تمامه شی د خان جهان انتظار نی و نه کړ او عمله نی و کړه
او د دولت آباد نه دولس کړو ه بیرته په بیضا پور نومی لځای کښی نی د منبر چی حبشی
سره مقابله وشوه او عبدالله خان پدغه مقابله کښی مانی و کړه او و تشدید او علی مرد انخان
او مرزا میر خوردار خان چه خان عالم خطاب نی درلود دواړه سرداران ژوبل او گرفتار
کړی شو خان جهان لودی د دولت آباد څخه ۳۴ کړوسه بیرته وچه ده د عبدالله خان دماني
او تشدید او او د دواړو سردارانو د ژوبلی او نیولو خبر واورید او دغه حال ورته معلوم شو په
دغه لځای کښی خان اعظم هم دخپلوالیکرو سره د خان جهان سره یو لځای شو او شهزاده ورو ستو
په ملسکا پور نومی لځای کښی اقامت کړی و هر کله چه شاهی لیکر د عبدالله خان دماني او
علی مردان خان او خان عالم دواقاتو اوماتی او نیوانه خبر شو نو ددوی او ددوی د سردارانو
حوصلی ټپتی او خرابی شوی او نیولو دا خبره ښه او مناسب و گڼله چه باید بیرته برهان پورته
ولاید شو لځکه چه د دښمن لیکر ډیر زیات او شاهي لیکر و ته جنگ دواړو مودرا رسواو کوم
پوره انتظام نشته دی د خان جهان لودی د بیرته تللو څخه با لیکل انکار و کړ او
دوی ته نی وویل چه تاسی ټول بیرته ولادشی اوزه یوالمی دخپل شخصي سر سره دلته پاتی کېږم
اوبه دښمن حمله کوم دا اختلاف ډیر وړدشو او خبره دی بدته ورسیده چه خان اعظم او مان سنگه
او نور سنگه یو بندیده او خواجه ابو الحسن او نور ټول سرداران د خان جهان لودی خیمی ته
و رغلیل و نیولو دا خبره غوښتله چه دی په مرزا عذر بیرته تللو ته آماده او دی په دی خبره
رضا او ادار کړی چه بیرته ولادشی مگر خان جهان با لیکل دی کسار ته آماده نشو په دی
اصرار او انکار کښی نری ورغی تیری شوی او د نظام شاهی لیکر و ټپنی د ستی ددوی
دلنیکر لځاوته را نودی شوی او خپل جسارت نی دوی ته ښکاره کړ چه دغه دستی دوی
ماني کړی او بیرته نی و لځلوی ددی قضی د فیصله کولو او د خان جهان د بیرته یو تلسو دپاره
مان سنگه او خواجه او ابو الحسن او نورو سردارانو داند پیر غوره کړ چه باید یوسف تیار کړشی
لځکه چه په دی مضمون پسند و لیکل شو چه خان جهان په هېڅ صورت بیرته تلسوته نه آماده
کېږی مونږ د حکومت مفاد او شاهي مقاصد په نظر کښی نیولی دا خبره مصلحت گڼو چه له دی
لځای څخه بیرته وگرځو او دولت آباد خزانه بالیکل وړاندی ولاید شو مونږ ټول خان جهان
په دی خبره مجبور و چه بیرته ولادشی او که زمونږ دا نظر به د پاچا خوښه نه شوه نو مونږ به
د شاهي عتاب وړد او مستحق یو او د خان جهان ددی خبری او مسئولیت سره کوم ربط او علاقه
نه لری مونږ دا کاغذ خان جهان ته د سند په ټول وړ کړو هر کله چه په دغه سند ټولو
امضاء گانی و کړی او مکمل شو او دغه سند خان جهان ته وړاندی کړی شو نو دی بیرته تلسوته

تبار او آمده شواپسکن تراوسه لادوی روان شوی نه دو چه دملکسا پوره دشهزاده کاشانه به دی مضمون را ورسیده چه داحمد نگر نظام شاهي حکومت دبیجاپور عادل شاهي حکومت به ذریعہ دروغی درخواست کړیدی او دبیجاپور دسفارت نه مونږخه را رسیدلی دی به غرضی دول چنگکه معطل کړی اوټول سرداران او امرآ د خپلو لیکرو سره ملکسا پور نه بیر ته دی دیارہ راشی چه دروغی به شا اوخوا کښی مشوره وکړو- لکه چه ټول ملکسا پور ته ور سیدل اوصالح نامه ترتیب شوه .

هر کله چه به ملکساپور کښی صلح نامه لیکل کیدله او تکمیل نه رسیدله په شلم دمحرم سنه ۱۰۲۰ هـ کښی حبیب الله هروی دخان جهان لودی ملازم د مخزن افغانی نو می کتاب به لیسکلوپیل وکړه او په اسم دمحرم سنه ۱۰۲۱ کښی به برهان پور کښی ئی دا کتاب خلاص او ختم کړ. دصلح نامی دتحریر او تکمیل نه وروسته شهزاده یوزیز دملکسا پور شخه روان شو او دمحرم دمیاشتی په آخر سنه ۱۰۲۰ هـ کښی داهرا و سره برهان پورته ورسید او دریمع الاول د میاشتی سنه ۱۰۲۱ هـ پوری خان جهان لودی په برهان پور کښی دشهزاده یوزیز سره و او دریم الاول په دوهم تاریخ سنه ۱۰۲۱ هـ شاهي حکم سره سم خان جهان لودی دبراردصوبی گورنر مقررشو او دبرهان پورته دایچ خوانه روان شو جهانگیر دبرار دگورنری فرمان به خپل قلم لیکلی او دخلامت اوتوری سره ئی ده ته لږخلی و په دغو وختو کښی دبرار صوبه یوه سرحدی صوبه وه او ددی صوبی دحکومت دپاره دیر هو ښار او معتمد شخصی یکارو- اوهم به دی کال دتمبان به میاشت کښی دجمعی به شپه به ایلچپور کښی خان جهان به خوب کښی د حضرت عالی الله علیه وسلم زیارت وکړ خان جهان چه سپار د خوب به را ویش شو نو ددی خو شحالیا به اشر تی خپل ټول مال اوخته به فریبا و وویشه او به ایلچپور کښی خسان جهان دذالحجې ۱۰۲۲ پوری ټاټی شو او ددی سرحدی صوبی انتظام ئی په ډیر ښه شان سره وکړ دلته به ده شخه ډیر علما او صالحا اوصوفین راټول و او په دی لږای کښی به دده دسمرا و وختونو ډیره برخه دعالمانو اوښو خلکو په مجلس او مصاحبه کښی تیریدله ډیره ایلچپور کښی دجهانگیر شخه پورچاپه به خپل قلم لیکلی وه خسان جهان شخه را ور سیده چه دهنی الفاظ دا وړ .

فرزند سادات مند صاحب اقبال گوهر درج دوات واجلال منظور انظار مرید با اقتدار خان جهان باستفاضه انوار خاطر داش آرای منظور و معروض بوده خاطر اشراف اقدس مآرا نگران خود شناسید و چون مهمات دکن عمده التلک رکین السلطنت خان خانان سپسالار وابسته بالفعل مهمی که باعث توقف آن فرزند در میان نیست بآید که خود را متوجه در گاه سازد و اگر درین باب تعطیل نماید پس ازین به طلب او چیزی نوشته

نخواهد شد - ددی شاهی شقی به رسیدلو بگوان داس دسلطنت و کینل چه به ایلچیور
 کینی و خان جهان ته نی ددی خبری مشوره ور کره چه باید ته اورو رو په دی خصوص
 کینی شاهزاده پرویز او خان خیانتان سره مصلحت و کری ددی وینا په اثر خان جهان
 برهان پورته اطلاع ور کره او شاهزاده به دی کیفیت خبر کر او ددی اطلاع او مصلحت به
 جواب کینی شاهزاده فی الحال خان جهان ته ولیکل چه ته ایلچیور بالکل پری نذر دی
 اوزه به پاچا ته ستایه خصوص کینی ولیکم چه به دی موقع کینی د ایلچیور خغه د خان جهان
 تللی به هبغ صورت مناسب ته دی شاهی در بارت ته شاهزاده ددغی خط رسید لو او
 د خان جهان پاچا خغه نه ورتللو حاسدانو ته دخبرو جوړ ولو موقع ور کپه او هغو راز راز
 دروغ شکا پتونه جوړ او د پاچا به زده او دماغ کینی نی دا خبره کینولنه چه خان جهان
 بغیله دا خبره نه غوازی چه در بارت راشی او دا بکله چه هغه ددکن دشاهانو سره دوستانه
 تعلقات قائم کریدی دی پرویا گنداو خبرو به پاچا دومره اثر و کر چه پاچا خان جهان
 دبرار دصوبه داری خغه د گجرات حکومت ته تبدیل کر او د تبدیلی به فرمان کینی نی ورته
 ولیکل چه دبرار دصوبی خغه د گجرات صوبه بیه ده او به دغه شای کینی د کول او بهیل
 قام هقومتر دینوچه به غرونو کینی نی لهای نیولی دی اوسر کشی او بی لباری توپ نی اختیار کریدی
 ستایه ورتللو به دغه بیه به شان سره علاج او چاره وشي ، لکه چه خان جهان د ایلچیور خغه
 روان شواول برهان پورته شاهزاده وابدلو دیاره ولاړ او ددغی لهای خغه گجرات ته وخواهید .

شاهزاده خان جهان سره دومره مینه پیدا شویره چه شاهزاده به هبغ صورت دا خبره
 نه غوینته چه خان جهان اودی لده خغه بیل او جلا شوی هر کله چه خان جهان گجرات ته
 ورسید نویه تنها لیسیر نوی فله کینی نی لهای وینواو به خورور شو کینی دغه صوبه دمر رازفتو
 خغه یا که شوه هر کله چه به گجرات کینی د خان جهان خغه یو نیم کال خیر شونو دینه وروسته
 شاهزاده پرویز د پاچا حضور ته یوه هر بیه به دی مضمون و لپزله چه اوس به گجرات کینی
 د خان جهان پاتی کیدلو ته ضرورت نشته دی اوزه دا غواړم چه خان جهان ته ددی
 خبری اجازه ور کرې چه هغه مساره به برهان پور کینی وی - جهانگیر د شاهزاده دا هر بیه
 منظوره کره او خان جهان دشعبان په ۲۷ سنه ۱۰۲۳ د تها نسیر د فلا خغه روان شواو درمضان
 به امپری ورخ برهان پورته شاهزاده خغه ورسید هر کله چه به برهان پور کینی د خان جهان
 شاهزاده سره نه میاشتی تیری شوی نو نور جهان بیگم جهانگیر به دی خبره مجبور کر چه
 خان جهان دبرهان پور خغه دارالسلطنت ته راوغوازی لکه چه ددغی فرمایش په اثر
 جهانگیر بیادو باره مکتوب ولیکه او به دغه مکتوب کینی نی ده سره دخیل ملاقات شوق
 شکاره کر او خان خغه نی راوغوینت به دی عمل کینی شاهزاده پرویز قول ته بیرونه او

کوشینو به پیکاره اوی ایچی ثابت شو او د جهانگیر به خوا دخان جهان دروغو بتلویب،
 مخصوص کئی مسلسل فرامین را در سپید او به ۴ دجمادی الثانی ۱۰۲۴ هـ خان جهان
 دبرهان پور خغه داجیر خوانه چه جهانگیر هم به دغی خای کشی و روان شو او شاهزاده
 پرویز دخان جهان لودی سره به دبر خیسگان او بشکو به کوسر گوداغ و کره هر کله چه خان
 جهان اجیرانه دوه دری منزله لودی شونو جهانگیر دده داسقبال دیاره شاهزاده خورم
 (شاهجهان) دده مغی ته ولینزه اود خیل یو مخصوص معتد به لاس ئی ورته خلعت او خاصه
 آس هم ولینزه اوهر کله چه دی اجیرانه یو منزل لودی شو او پاچا دده داسقبال دیاره
 دنور جهان پلار اعتماد الدواه او آصف خان وزیر اعظم او مهابت خان دریواره دبر او ی
 وزیران ولینزل - او به اجیر کشی د خان جهان دیاره دبره عالی خیه اوسرا پر ده نصب
 کری شو او دنور جهان له خوا راز راز میوی او شیرینی او دیاجا د مطبخ ته راز راز
 خورا بکونه دغی خیمی ته ، ولینزل شو او درنگه به درنگ او ساعت به ساعت به ئی
 کوم پوشی دغی خیمی ته ، دتغی به دول لپنزه ، دمازیگر دلاما دده به وروسته خان جهان
 دیاجا حضور ته حاضر شو او پاچا چه دارینه ولیدنو ورته ئی وول : « ابا خان جهان خوش
 آمدی پیش باا » هر کله چه خان جهان شاهي تخت ته لودی در سید نو پاچا به لنگشور
 ودرید او فان جهان سره ئی معانقه و کره اوور سره لودی وت اودده تنه ی ئی بیکلی کره
 اودینه وروسته ئی ور خغه به دبره میزه او خصوصی انقیات دسفر دحالاتو او دخبریت پوینته
 و کره خان جهان دیاجا حضور ته دبری قیمتی تعفی او نذرانی ودراندی کبری او دشیی بیا
 پاچا دی خیل خان خغه خصوصی صحبت دیاره راوغوینت او کر دبره وخته پوری ئی وورسه
 به هره موضوع کئی خبری اتری و کری تردی بخابه پوری کوم حالات چه دخان جهان
 لودی به خصوص کئی لیکل شویدی هغه اکثر حبیب الله خان هروری دتصنیف دمخزن
 افغانی خغه اخینل شویدی او حبیب الله خان هروری دخان جهان لودی د واقعاتو عینی شاهد
 او هغه راوی دی چه دغه واقعات ئی به خپلو سترگو لیدلی دی ، حبیب الله خان هروری بیان
 خان جهان به اجیر کشی خان جهان ته رسوی او به دی لای دغه بیان ختمبختی او تردی
 بخابه پوری دخان جهان لودی زمانه دده دعروج اوقبال زمانه گهیل کبختی اودینه وروسته
 دده ازوان شروع کبختونکی دی

د خان جهان لودی د ژوندون نیمه وروستنی برخه

خان جهان لودی یو زړه ور او وفادار او بیکرنگ او یو چپه انسان دسلطنت دربار
 به دغه وقت کئی دسازشونو مرکز و آصف خان وزیر اعظم داخبره غو منته چه باید د
 جهانگیر نه وروسته دما غوم اوداماد شاهزاده خورم (شاهجهان) به تخت کشینئ او دهغه

خورد نور جهان بیگم چه دسلطنت به چارو کشی دخیاله او دجهانگیر به زده نی قض
 کری وه داخبره غوثیه چه دجهانگیر نه وروسته شهزاده شهریار پاچا شی اویخه جهانگیر
 شاهزاده پرویز دواپه دی دپاره تا کلمی و او خان جهان لودی او خان خدایان او نور امراد
 ددی خبری طرفدار وو، نور جهان بیگم خان جهان دبرهان پرزده دی دپاره راغوثیه و
 دی دخیل تأثیر او اثر لاندی زاول اویه کوم ذریعه دی دشهریار هوا خواه او معاون کره
 او آصف خان به دی کوشش کشی و چه خان جهان دشورم طرفدار کری هر کله چه
 دجهانگیر دواپه دی ددکن به معاملاتو خبری اتزی اومذاکرات شروع شو اویخه خان جهان
 اودی هم به دغه مجلس کشی حاضر و دربار قولو حاضرینو او دنور جهان او آصف خان
 طرفدارانو به اتفاق سره شهزاده پرویز بد شروع کرل اولوالو درباریانو د شهزاده پرویز
 سره مخالفت بشکاره کر اویه دی خصوص کشی نی دخان جهان خفه چه به قولو کشی بنا
 او شفه شاهدو تأیید وغوثیه که خان جهان دنورو امراد غرنیدی یو چا لاک او زمانه ساز
 شخص وی نو دومره خوبه نی کری وی، چه هبغ به نی نه وویلی اود دغی کار به مقابل کشی
 به نی دغاموشی او چپ وال خفه کار اخبستی وی لیکن دی ددغی راز اشخاصو خفه نه و
 اویه دپره آرادی او جرئت نی د شاهزاده پرویز او خان خدایان اوصاف او بنه وال بیان کر
 او یوانخی دغو بی گناهی نی بشکاره نه کره بلکه دغه اوصاف نی به یو دا راز دلالتو
 بشکاره او ثابت کرل چه باید هقوی دستاخی مستحق شی ددی بیان به مقابل کشی قول قلی
 شو - یوه ورخ شهزاده خورم (شاهجهان) دخصوصی دربار به بی تسکلفه صحبت کشی
 موقع و موندله او پاچا ته نی وویل که زه دی ددکن ناظم مقرر کرم او د شهزاده پرویز
 به نحای دی برهان پورته و لپنچ اسم نو زه به به یو کمال کشی دا حمد
 نگر او بیجا پور دواپه سلطنتو نه فتح او به محروسه و مالیکو کشی به نی شامل کرم
 وزیر اعظم آصف دده تأیید و کر لیکن خان جهان لودی بی له کوم فکر او نامل خفه
 شهزاده خورم به دی، ضمون مخاطب کر چه داخبره بالکل ستادشان خفه مخالفت ده ته دخیل مشرور
 تحقیر کوی اونه کشرنی او غوازی چه به مشربانندی فضیلت حاصل کری اونه هبغ کله کامیابی
 نشی حاصلوی - که خه هم دخان جهان لودی به دی بی باکانه الفاظو جهانگیر خیه نشو اونه
 دربانندی دالفاظ بدو لگیل لیکن دی الفاظو شاهزاده خورم (شاهجهان) به زده دغشی او خنجر
 خفه کم کارونه کر یوانخی خورم نه بلکه دی الفاظو دآصف خان وزیر اعظم به زده کشی هم
 ناسور جور کر او دخان جهان لودی هم دالفاظ دده دتباهی او بربادی موجب شو او نور جهان هم ددی
 آزاد هسکری اوصاف و ونکی سردار خفه مایوسه شوه ددی خبر و نتیجه داشوه چه اولوالو
 ددی خبری کوشش و کر چه خان جهان دگجرات به حکومت او شاهزاده پرویز د برهان پور خفه

دبشنگال حکومت ته ولېزې د شاهزاده پرویز د تلو او څخه لوی دوست او معاون خان جهان لودی و او هر کله چه دوی دده دغه پرویز سره دوستی په دښمنی تبدیل نه کړی شوه نو یوئې د نښه خوا او بلئې د لمریز یو اته خواته واپزې او دادې دی دپاره چه دیو بل سره مرسته ونه کړشی او هر کله چه دغه خور او ورور یعنی نور جهان او آصف خان لودی کار څخه فارغ شونو دوی د خپلو ساز شونو میدان په دیر ښه شان سره گرم اوتود کړ او ل نور جهان مهبت خان په ښه شان او راز راز وسائو تقویه کړ او له ده څخه ئې دخپل لا آله پیورده کړه او آصف خان هم سین ږیری سر دار خان خانان او دغه محامن خپلی خواته راوگرځول مسگر دغه دواړه سرداران د دغو دواړو په ښه رانه غاښ او نه ئې دوی دپاره کوم کار کړی شو او آخیر و داراز وخت راغی چه سپزاده خورم سر کشی اختیار کړه او هر کله چه هغه دبشنگالی خواته ورسېد نو شاهزاده پرویز ته د مهابت خان په دریمه امداد ورسولئ شو او د پرویز په مقابل کښې خورم ماتی وکړه او هر کله هغه له چه دغی لځای څخه دد کن خواته متوجه شونو د شاهي حکم سره هم پرویز دبشنگالی حکومت مهابت خان ته و سپاره او ددی پخپله د هغه په تعاقب کښې روان شو او دا ټول نور جهان تدبیرونه وو چه پرویز دبشنگال حکومت څخه هم جلا کړی شو او کداته وی نو د خورم تعاقب خورم مهابت خان هم کولی شو هر که چه شاهزاده خورم د احمد نگر د لیکرو سره برهان پور محاصره کړ نو په دغه وخت کښې خان جهان لودی دیر کران او کاری دوست لودی خان نومړ سردار چه په دغه وخت کښې په برهان پور کښې و په دغه چنگه کښې ووژل شو او هر کله چه شاهزاده پرویز دبشنگالی نه برهان پور ته ا ورسېد نو شاهزاده خورم ئې مات او بالکل یی سازه او بی سامانه کړ او شاهزاده خورم برهان پور ته په روتابه او بربراد حالت (نهغه) نومی لځای خواته په دی خیال روان شو چه ایران خواته ولاړشی او هر کله چه شاهزاده پرویز شاهزاده خورم د برهان پور څخه و خپلاوه پخپله برهان پور ته راغی او په دغه لځای کښې ئې قیام و کړ او له کوم لځای څخه چه دی ایستل شوی دبشنگالی ته لېږل شوی بېرته هم هغسی لځای ته را ورسېد په دغه وخت کښې آصف خان هم دخپل دم شاهزاده خورم لودی بد او خطرناک حالت څخه یی خبره نه و اړدده هغه وړاند ئې ساز شو په دغه وخت او موقع کښې په کار شواو په ښه ئې ورغښل او دیوی خوا څخه مهابت خان چه دبشنگالی لاکم و د آصف خان سره یو لځای شو او د بلې خوا شاهزاده پرویز په ناڅاپی مرگه په برهان پور کښې شو که څه هم د شاهزاده پرویز دغه ناڅاپی مرگ د تلو او څخه د خبرت او تعجب موجب شو مگر دده ددی ناڅاپی مرگ اصلي سبب هچا ښکاره او معلوم نه کړی شو مهابت خان په کماله کښې سر کشی ښکاره کړ او ددی را قضا تو د شطر پنج په ټو لو چال او کښې ښاره اولوی تقریبدا کړ خورم د ایران د فتحي اراده وکړ او دد کن خواته روان شو کله چه پرویز مړ شو نو د خان جهان لودی څخه خلک بالکل یغم اودده د خورم دوی په زړونو

کینې هېڅ کومه اندیشه پاتې نه شوه. خورم د گجرات صوبه دار خان جهان لودی څخه پیغام واپس په
ته سفارش وکړه او د پاچا څخه همدا خط معافې وغواړه او مهابت خان هم د پاچا خدمت ته د هغو
تقصیرات یوډر خواست ولېږه د دواړو تقریرات او خطاگانې د بغیل شوی خورم (شاه جهان)
په دکن کینې پاتې شو او مهابت خان د بنګال څخه شاهي دربار ته راوغوښتل شو او خان جهان
لودی د دکن په نابلورت ټاکنې شوی او د گجرات نه برهان پورته تبدیل کړی شو.
مهابت خان چه په پخوا دنور جهان په حکم او اشاره کارونه کول اوس ئې د آصف خان
د مقاصدو په تمایذ پیل وکړ ده بنګال څخه خپل لځان په ډیر ښه شان سره مستعد کړی
اود راجپوتو تازه عسکر ئې نوی بهر تسی کړی د خپل لځان سره راوست او راغی او غالباً
د آصف خان په مشوره او سازش ئې جهانگیر بندې کړ او جهانگیر د مهابت خان د قید
څخه د خلاصیدلو نه وروسته لږه موده وروسته پښې د ۱۰۳۷ د صفر په میاشت هکښې
مړشو او شهریار دده په تخت کښیناست او وژل شو او د هندوستان حکومت شاهزاده خورم
ته په لاس ورغی چه د شاه جهان په نوم د هندوستان مشهور پاچا شو.

هر کله چه شاه جهان په تخت کښیناست نو د ټولو امر او منصبو ته ئې جگمه مسئول
آصف خان په خپل پخواني حال د سلطنت وزیر اعظم او مدارالمهام پاتې شو او مهابت خان ته
د خان خانان خطاب ورکړ شو. د خان جهان لودی خبر ی پاچا او وزیرانو ټولو ته
یادی او معلومی وی ایښکښ فی الحال ئې دده استیصال مناسب نه ګانه او اول ئې ددی
خبرې انتظام وکړ چه باید خان جهان د برهان پور څخه د (مالوه) نومي لځای په صوبه داری
تبدیل او مهابت خان خان خانان د دکن ناظم مقرر کړیښی او خان خانان ته حکم ورکړ شو
چه ته دخپلې خوا او خپل طرف نه خپل پخوی خان زمان برهان پورته ولېږه خان جهان
د برهان پور څخه مالوه ته راغی او تر اوسه لا په اطمینان ناست نه و چه نه چهار سنگه
ورسنگه یو بندیدل سر کشی علامې ښکاره کړی. دغه دسر کوسی دپاره خان جهان څخه
حکم ورسید او ځینې نور شاهي امرامه په دی مهم مامور شو. خان جهان په دی مهم کینې
انکه څه رنگه چه توقع کېدله خپل قابلیت او شجاعت ښکاره کړل او نو موړی بندیدله
ئې مغلوب کړ او شاهي حکم سره سم ئې دغه دمقبوضی لویه برخه دغه څخه پیله کړه اود
یو دروند تاوان داخیستلو ته وروسته دغه خطا معاف کړی شوه.

خان جهان لودی دغه کار نامه د شاه جهان د پلوس په امری کال کینې ښکاره کړه
ایښکښ دی کار نامې دغه غوټه پراخه نښلې شوه کومه غوټه چه دده په نسبت د شاه جهان
په زیره کښنې وه او آصف خان وزیر اعظم اود دربار نور امرامه په ده پسی ودا وله
ده څخه د کسات او انتقام په فکر کینې وو او ددی راز حیثیلي او تور پالی شخص کوم

بطرناك مهم ته لېنزل اود هغه دصبر كېسه خلاصول كوم گران كار نه اوپه دى تجويز
ياچا له دى آرام او بدننامى څخه چه سړى نه پېژنى اويا ددفر دانى حس نه اړى دالكل
مون پاتې كېده لېكن په دى تجويز كېښي نه دخان جهان اودى شهرت او عزت ته كوم
دمه رسېدنه اونه په دى كار دياچا او وزيرانو اولو دا انتقام جذبه سپېدانه له دى كېده
دوى خان جهان ته ډير مهلت نه ور كاوه دى آگرى ته راوغوښتل شو او پاتې پخپله
ي دياره دياچا حضور ته حاضر شو، چه دجهېز سنگه بنديله دمهم قراغت او كاميابي
اړكې د ياچا حضور ته عرض كړى ياچا ده سره په ظاهر كېښي ډير ښه وضعت و كړ
كېن ده ته ئې مالومه ته ، د ډيرته تسلو اجازه ور نه كړه اودى څو ورځې په آگره كېښي
انې شو اوهره ورځ په دياچا دربارته حاضرېده په دغه وخت كېښي د كوم صوبه دارير ته
ئې صوبه دارى ته نه لېنزل كوه جز وى او معمولي خبره نه وه او خان جهان هم له دى
ز عمل څخه لاد پخوانه وپريده اوپه دغه وخت كېښي دته دا خبره معلومه شوه چه دى به د
اهلې او عيال سره گرفتار اوپه ډير بدتر گت به ووژل شي ، ددى خبرې په اړوسېدلو
ن جهان ډير پريشان شو اوډه دخپلې دروازي په مخكېښي هغه پټنه عسكريان چه ده سره ورو
به دارانو په حېث مقرر كړل او دربارته تلل ئې پوښودل دمنتخب الباب مصنف ليكنې
دمنافس خان زوى دخان جهان دزوى سره دوستي درلوده دغه دولت خان جهان زوى ته په
له يوه ورځ ويلي وو چه خان جهان ته به ډيره زړهښه سزا ور كړي شي هم له دى
ي څخه دخان جهان په زړه كېښي وهم پيدا شو مگر دا دنوموړى مورخ يوه ساعت تېرى
شاه جهان يو غير مفيد وكالت دى اوداځكه چه خان جهان اودى نه كوم وحشي اود
تانه بسى خبره سړې و او يو داسى دغروو بسى تجرېبى سړى چه د كړچېانو په خبر واوتو كو
ليده - دى ډير اوى سړى او اوله درجه امير چه دخان جهان او دياچا دكوى والى خطاونه ئې
ي اودد كېن دخلوروصوبو نواب السكونگي ئې كړى وه اود جهان لگير په دربار كېښي ئې
لو امر او څخه زيات عزت او وقار درلود او دا هغه شخص و چه عبدالرسيم خانغا نان
زا عزيز كو كه اومان سنگه غوندى مېجرمان ئې پخپل سفارش د شاهزاده پرويزد سفارش
سته د شاهى عتاب څخه خلاص كړى وو او د جهان گير په خصوصى ، مشورو كېښي ئې
د وزيرانو څخه زيات دخپلې رأى د اصابت او بخي او صحيح مشورى وركولو امتنان
ي و دى د توري او قلم ددواړو خاوندو پمټى برسېره د شجاعت او تورپاتې توب په مخصوصو
ئې د پوره علم او فضل خاوند هم و دده قول عمر د جنگ په ميدان او سبه سالارى او
نو او دياچا يانو په مجلسونو او نديمي كېښي تېر شوى واودده ناسته به تل د شاهزاده گيانو
پرانو سره وه او دى پخپله د صاف زړه او دښمني ژبې او پوخ قول او اور

خاوندان او نیز به این پخیله رسید و فاکوئه او هیچ کلمه به دخیل نوز او قول نغض و جوارو نه
 لیکن قول هم نمی ددند. دارانو چالاکی او غداری او چلوته هم نیدل و و بودی و آن
 شخص به نسبت داخله کول چه ده تا بو کوچی هلك به تو که دربار ته تلل بر بنودله او پخیل
 کورنی دخیل قام دخلکو بنشینو پیره مقرر کرده دیره دتمش و نه خبره ده حقیقت دادی چه
 دغو دخلکو د خان جهان د ذلیلانو او وژاو منصوبی لا پغوا تکمیل کری وی او خان جهان
 اردو مرده دغو منصوبو شخص خبرشوی و او که دده به گهای کوم یوبل بی همه سری وی نوهف
 به بی دلاس او پغوا د خولولو غصه د دوی چری ته غاره نزلوی وه - او که خان جهان
 حقیقتا جهان خانی یا شخص کار گمنامی نو پخیله به بی هر راز سزانه قاره ایستوی او نه بی
 برداشت او پغوا ته به بی خیاره اماندگی بنکساره کری وی لیکن هر گاه چه حقیقتا جهان
 د هر راز خیانت غصه پاک او بی خطا گانه بوله بی کلاه ده دخیل جهان غصه تر آخره وخته
 پوری مذاقه کواه اولسکه د نورو توریا لوفوندی سرور کولو نه تبار او آماده شو منتخب اللباب
 بدی مضمون روایت کوی چه هر گاه شاه جهان د خان جهان لدی کناره گیری او گوشه گیری
 غصه خبرشو او دغه خبره ورته معلومه شوه نو اسلام خان بی دته د نسلی د ور کو او د یاره
 ولپزه او دته بی هر راز اطمینان ور کر لسه که چه خان جهان لسه که د پغوا غوندی د بار ته
 نسکه راتسکه شروع کرایمکن غورورمی و روسته بخنو مصاحبانو خان جهان ته ددی خبری پوره
 خبرور کر او ورته بی یوبل چه ته بدی خبره یقین و کره چه داغورورمی مهلت تا ته د مصاحبت
 به دور نر کرشوی بدی او ستر مرگه او هلاکت بالکل دیرنژدی اوقریب دی - منتخب اللباب
 د مصاحبانو دی خبرونه هم غلط ویلی دی لیکن دا دیره عجیبه خبره ده به هر چه به هم
 د خان جهان سره توکی او ساعت تیری کواه او دیره عجیبه خبره داده چه پورتلو نکو شو محدودو
 ورغو کبی دغه اولی توکی او ساعت تیری ریتیا ثابتی شوی او دغو تو کو ته د حقیقت جامه واقف و متسل شو
 د شجاعت او توریا لی توپ به آشنا کار نامی

آخریوه ورخ چه د شبی غصه دوه ساعت وخت خبرشوی و خان جهان د آگری غصه روان
 شو چه دغو تللو او روایتدار تفصیل خافی خان بدی قول لیکنمی دی
 شبی از شبها بعد از انقضای هر ساعت نجومی با سایر متعلمان صفیرو کبیر هکله بعضی را
 بر فیلان و برخی را بر اصیان برقع پوش سوار نموده جریده خانه بدوش گشته معده دو هزار
 سوار افغان جرار که اکثر آن از خویش و تبار و یک جان و دو قالی بودند و دوازده نفر
 فرزندان و داماد و دو صد سه صد پیاده و شاگرد پیشه هوا خواه فدایی از آگره نهاره
 و طبل زنان برآمده مرحله پیمای تپه عبرانی گردید
 هر گاه چه شاه جهان ته د آگری غصه د خان جهان بدی قول د و تللو حال معلوم شو

و بدفعه وخت کهنی ده فی الحال خواجہ ابوالحسن - خدمت پرست خان بچہ بہ رضا - پساد ر
میر آتش تی شہرت درلود او سید مظفر خان بارہ او نصیر خان - او خواص خان بہتی او
مرحمت خان بخشی او راجہ بقیل داس سہ ہزاری دراجہ گویال داس لہوی - او راجہ پرتھی
راج او معتمد خان او خان زمان او رای زایان او راجہ جی سنگہ او نور شل تسمہ مشہور
سرداران - دیرشو خلو پشتو زرو لیکرو سرہ چہ بہ دہرو توپخانہ و مجہزون خان جہان بہ تعاقب
یسی واپزہ اوہر کلمہ چہ شاہجہان دخان جہان دروا بنداونہ خبرشو نو ددہ دآگری غنہ دوتلو
نو روانداونہ یونیم ساعت وروستہ دفعہ لیکری بہ دہ پسی دآگری نہ واپزلی ہیدی لہای کهنی
دغور او فکرو دغور خیرہ دادہ چہ دتنگیانو پشتو دودہ زردہ لیکر دتعاقب دیارہ شل تہ لوی لوی
بہ خالاران او تفریبا خلو بیت زردہ لیکر ددیر و توپخانہ او تہیزاتو سرہ و لپزل شو نیمہ شبہ و
او تلو خلکو آرام کری و او بہ دفعہ وخت کهنی دومرہ دیر لیکر بہ دومرہ بیرہ اوزر مرتب کول
او مسلح کول او لپزل دشبہ پیدا کوی چہ ہم دفعہ شبہ دخان جہان دنیو او وژلو دیارہ دیغوا
غنہ تسلط شوی و او دفعہ قول سرداران دخیلو خیلو لیکرو او توپخانہ سرہ دیغوا
مستعد او تیار او دستکم انتظار و او ہدی خبری انتظار نی کاوہ چہ دحکم د رسیدلو سرہ سم
دخان جہان کور محاصرہ کری -

اتفاقاً خان جہان لہر ساعت ویراندی اہدی کار او برو کرام غنہ خبرشو او دحیرت او
پیشانی بہ عالم کهنی دخیل لشکک او ناموس دحفاظت اوساتی دیارہ بہ دی شان روان شو
چہ بشکوہ تی چادری ور پسر کری او بہ اسونو باندی تی سپری کری او کہ دہ دیغوا غنہ
داراز خیال درلود چہ دتختی او بالہ دی واقعی غنہ شو درلخی ویراندی خبر شوی وی نو دتہ
داخبرہ گرانہ نپود چہ دومرہ پیلان تی تہیہ کری وی چہ خپلی زانہ او بخی تی ور باندی
سپری کری وی - او بانی دیغوا غنہ کوم لہای دخیل لہان دحفاظت دیارہ با کملی او خپلی
شبی تی بغوا ہتی لہای تہ لپزلی وی لیکن دغور واقعاتو غنہ چہ ویراندی بہ دہ تہ پینہی
ہم داخبرہ معلومہتری چہ خان جہان اودی بغوا دی چہ دلمان دیارہ کوم منزل مقصود او
دیناہ لہای تعین کری دآگری غنہ روان شوی و - او ددہ رعب او ہیبت دشاہجہان بہ زردہ
کهنی تر کومی اندازی لہای نیولی و ددی خبری اندازہ اہ دی خبری غنہ بہ شبہ شان سرہ
کیدای شی چہ دہ دفعہ دودہ زردہ لیکر چہ شبی او کوچیان اومالی او اسباب او شاگردان بہ دفعہ
لیکر کهنی شامل وو دومرہ یو خطرناک شی فرض کر چہ دہ دفعہ دیر زیات لیکر چہ دشی تی
دفعہ لہر لیکر بہ تعاقب پسی لپزل و کافی ونہ گمانہ او سپار تی دیا عبدلو اود خوب نہ
راوینیدلو سرہ سم دآگری نہ مسلسل لیکر لپزل شروع کول اودغہ دشی لپزل شوی لیکر
دمرستی اوقوۃ الظہر دیارہ تی نور دیر زیات اومجہز لیکر واپزہ دفعہ راز تصور او ہیبت

دخان جهان دزده ورتیا اوتوریالی توب اوعسکریت اوسپه سالاری اولیاقت او مرتبی تر جمائی
 به به شان سره کولی شی او دخان جهان دزده ورتیا او میرانی اندازه ای دی کار خغه هم
 به به شان سره کیدی شی چه دی د آگری نه یث و نه وت بلکه دلولو او تقارو سره به
 شکاره ووت

د چمیل جنگ

د آگری نه ۱۸ کړو په پورته چه امر خه قدرته را پورته شوی او د آسمان په غاړوئی
 وړانگی خیری کړی وی خان جهان دچمیل نومی سیند خغه دیوری وتلودیاره پیری راغونډولی
 چه په دغه وخت کښې د شاه جهان لښکری دغه لځای ته ور ورسیدی خان جهان په ډیره پیره او
 تلوار خپلی ښځې او کوچنیان دسیند بلې غاړې ته پوری ایستل او پخپله دسیند دې غاړې ته پاتی
 اود حمله را وروونکو لښکرو سره ئې په مقابلې پیل وکړ اودغه لږېې سا مانه لښکر دغه ډیر
 زیات مجهز شامی لښکرو سره په جنگ بوخت شو د یوی خوا د شاه جهان لښکر و ته مسلسل
 قوه الظهر اونور لوازم را رسېدل او خان جهان دخپل ډیر لږ اوبی سامانه لښکر سره دسیند
 په غاړه به یو داراز لځای کښې دلښکرو سره مقابل او مقابلې شو چه بالکل دیو خوا بل خوا
 کیدلو لځای اوموقع هم ور ته یلاس نه ور تلله اود یوی خوا لښکر و اود بلې خوا سیند معاصر
 کړې ؤ لیکن سره ددی هم هر کله چه دغه ډیر زیات لښکر ددغه ډیر لږو ، تنگیالو پښتو د
 لښکرو سره مقابلې وکړه نوداخبره ور ته ښکاره او معلومه شوه چه د چمیل په غاړه د شکو
 دیوال نه و بلکه نن دچمیل په غاړه دقولا د یو داراز غر تشکیل شویدی چه هر کله ورسره
 د شاهي لښکرو سیلاب تصادم کوی نو یو داراز هیئت ناک آواز ور خغه پورته کېږی چه دگیر
 چاپیره علاو خلک ور ته حیران پاتی وی . دمقابلې اوتصادم نه وروسته دجنگ دمیدان خغه ډیر
 سخت هیئت ناک آواز پورته شو او دزده ورتیا او محوای مردی اومیرانی په دغه دگر کښې
 دخپل مخ خغه بلو پورته کړ او دخپل جمال ننداره ئې نمری ته و شو دله شجاعت
 بهدرو مغرانه مچول اوتهور به یوینو کښې پراته اوژوبل تیرندونکې لځوانان به خپله سینه پوری
 منډل دوینو باران د لځمکې مخ تلک سور کړ اود مقتولینو به یوینو ککړو وچودونو په دغه سور دگر
 نقاشی کار شروع کړ اودسیند بلې غاړې ته ښځې او کوچنیان دسکټی په عالم کښې مېهوت او حیران
 ولاړ اودخپلو مړونو او ورونیو اوحامونو دمیرانی اوتوریالی توب ننداری کوی اود چمیل نومی
 سیند روانو اوبو په خپل خوږ آواز په دی مضو ، یوه نغمه ویله «توریالی لځوان دغه لځوان نوم دی
 چه دجنگ په وخت کښې دتښتیدلو دیاره ښځې نه لری

ددی جنگ اوشخړی نتیجه داشوه چه دخان جهان دوه لځامن عظمت خان اوحسین خان اویوزوم
 حشمت خان اود شمس خان دوه وروڼه مسجد خان اود حمید خان ددو سردارانو (۷۰) تنو پښتو د مردو ډیر غی چور

کړل او د شپې هت او نور پالی توپ او پیتون ولی سقئې په پورته ډول سره ادا او په هر افتخار لودی
ناتې دنیا څخه دارالبقائه ولاړل - ددی پنځو سردارانو په مخصوص کښې د پښتو مخالفت اویې د زده
نورځ خاقي خان دا الفاظ ایکی ،

هر پنج پنجه شیر ویاښ را در بر د رانجه می داشتند و در معرکه مصافق قیل دمان را امان
می دادند .

دخان جهان پوره ذکر شوی تلفات د نظر لاندې نیولی د شاهي لښکر تلفاتو ته هم لښکر و کړه
د هت پر شت ښان میر آتش او سید محمد سید مظفر خان بارمه کړو سو او سید محمد شفیع
سید مظفر خان کړوسی او د راجه تپیلداس دده وروڼه او د بارمه د ساداتو ۱۹ تنه پیاوړی
لښکاري مشران او دیر راجپوت سرداران اویا تنه مغل سرداران و وژل شو او د راجه تپیلداس
راجه پرتمی راج او سید مظفر خان بارمه او خواص خان بهتی داسې ډول شو چه د هر یو په د پری
تپي ژوندی و موندل شو او ددیرو مودو د علاج او معالجه و وروسته د کښتیا ستو او پاشید او
گرځیدلو و وشو - د شاهي لښکرو د ټولو مقولینو پوره شمیر په صبح ډول نشي ښودل کیده ای
قرن ددوی د شمیر اندازه پدی ډول کیدای شي چه خان جهان لودی ددی شاهي لښکر د چمیل
قاره ددیرو مقبوله و وروسته د چمیل د سیند څخه پوریوت او په دغه ورځ چه خان جهان لودی
د سیند پوریوت او چنگی غلی او تر یو اندازې ختم شو له دغې وخت نه تر (۲۱) ساعتو پوري
هی لښکر دومره فرصت نه درلود چه په خان جهان پسې پوری و وځي او دوی دغه ټول (۲۱) ساعت
ټولو ددو په پنځو او او تنه کښې پر کړل - په دغه وخته کښې د آگری په دود پری او تاز دده
کړ راوړ سید لود خان جهان د پوری وتلو په دریبه ورځ د غرضي په وخت کښې شاهي لښکرو
چیل ټوټې سیند څخه دخان جهان د مقابل د پاره په پوری وتلو پیل وکړ دغه لښکر خپل ډول
ځمپان په شول پور کښې پر ښودل او دوی د گوالیار هوا تر روان شو او خان جهان په گوالیار
پری تبدیل کښو باندې تیر شوی گونډوانی ته ورسید - شاهي لښکر دخان جهان څخه دومره
لوب شوی و چه دخان جهان نه و وروسته و وروسته او لری لری روان و خان جهان د گونډوانی ته
مهد لښکر سلطنت نظام شاهي ته داخل شو او په دولت آباد کښې می قام وکړ - او شاهي لښکر
پری د غرونو او ښکرو څخه تیر شوی دخان جهان په ښکل کښې بکلا نه ته ورسید او په دغه ځای
می - اقامت وکړ او شاه جهان ته می په دې مضمون خبر در کړ چه پرته لودی چه ته پښه و راښي
در اټلو سکاډت په ځان و نه گالي بودا گار کښو ښکې نشي په دغه وخت کښې تپیلداس
نهی راج او سید مظفر بارمه - او خان جهان پوهی او نور معروسین چه او پور شوی و و دغه
پښت شاه جهان و او غوښتل او د ځای خلمونه او دیر څیر خلمونه می و وښته و - د کړنه او دغه
پښتیم پورته کړی - او دغه چه ابو العین او نور په دغه سر د راج چه د مقابل لښکي سر می په بکلا نه

کشی توفیق کروی و دهمین او آخرین مورد و گریختن او منصوبه نمی هم پورته او جنگ کر شده
دخان جهان سره شاهجهان مقابله

در ربیع الاول به امری ورع ۱۰۳۹ یخپله شاهجهان د دیر زیات لشکر سره د آگری نه
روان او د دیرومن او او سفرو نو نه و د وسته د نریله او می سیند خفه یو ری و تلی
دخاندیس به سرحد کشی داخل شو او ارادت خان او خایسته خان او اعظم خان او راجه
گنج سنگه نه بی بنغوس زره لشکر ور کر او ارادت خان بی دغه قول لشکر اوی منصبدار
او زره دار سپه سالار واکسته او ده نه بی دشان جهان دیوالو دیر تا کید و هیکر او یخپله د
جمادی الاخر به مباحث ۱۰۳۹ کشی برهان پورته ولا دویه دغه دای کشی بی قیام کر او دخیل
قیام به دغه سلسله کشی بی دبرهان پور نوم دارا سرور کشی شود خواجه ابوالحسن یوالمی
برهان پورته راضی او د شاهجهان د ملاقات شرف بی حاصل کر او ده نه بی هم دشان جهان د
پروا به خصوص کشی مؤکد هدایت ور کرل اوده سره بی شاه نازخان هم د دیرو لشکر و سره
ولپزه او شیرخان د گجرات گور نه بی هم داسکیم ولپزه چه ته به احمد آباد کشی
خیل وکیل مقرر کره او یخپله د گجرات د لشکر و سره د ابوالحسن امداد نه بخان ور سوه اوده
سکلاتی راجه نه فرمان ولپزل شو چه ته باید خیل قول طاق او ذرائع د شاهی لشکر و به
مرسته به گار و اچوی که ده هم د احمد نگر د نظام شاهی سلطنت او د شمال هند منظم حکومت
به مانع کشی د پخوانه دیو راز جنگت حالت قائم و د مگر د شاه جهان به تخت باندی د
کهنه استلو نه وروسته د دواړو خواوو کومه خاصه سر کرهی به دنی خصوص کشی نو د شکاره
شوی او هر کسه چه خان چوان دغی خواته ولاړ نو به دغه وخت کشی دشمنی هند لشکر
به دیر زور او شور او دیر زیات مقدار دغی خواته روانی شوی او شاه جهان خیل قول قوه
او مسکن ذرائع دغی اور یعنی د دکن خواته متوجه کرل د احمد نگر ریاست هم د مقابله
تباری و کره او شاه جهان د کالیی صوبه دار عبدالله خان هم را و غوښت اوبه دی سلسله کشی
دی هم شریک کر او د تلنگانی او خاندیس او سکلاتی د دیوالو خواته د احمد نگر به ریاست
جلی شروع شوی اوبه دی جنگ کشی امام علی خان د جهان خیاو خان زوی او د شاهی استخانی
زوی او راجه ستر مال سنگه دمان سنگه و راره او دیانت خان او نور نامتو او پیاوړی
سرداران به دغو جنگو کشی مړه شول او گرد هرداس او نور هر راجه بیوت مشر د ایران
زوی شو به دی وخت کشی شاهجهان د احمد نگر به ریاست یوالمی جنگی فشار راوست
پسکه ددی خبری گوښی بی هم شروع کر چه د احمد نگر امرا او نور دغایا خپلی خواته
مایل کړی او دغه راز سیاست بی د احمد نگر به ریاست کشی جاری او شروع کړه که چه
ددی سیاست به اثر ددی جنگ به دوران کشی د احمد نگر د ریاست د دیر سرداران سولیا

حضور نه حاضر شو او هڅو ته چک چک منصوبه ورکړې شو په دې خلکو کېښې جادوړای د (سبو امرته نیکه) ساهو بهونه دسبو امرته پلار اود جادوړائی زوم اوجنگد اودسبو امرانو اخښې او پتنګه راو او تاوځې اونور مرهتیاو په خصوصي ډول سره د ذکر اوبادونو وړې. چه دې خلکو نه شا هجهان ډېر ډېر جاگیرونه او چک چک منصوبه ، ورکړېدی ، همدې وخت څخه دمرهتیاو حوصلې چکې شوی اوددې خیانت په اثر د نظام شاهي حکومت په سترگو کېښې هم ددوی اهمیت ډېر زیات شو ، او په مسلمانانو سردارانو کېښې شرزه خان اوسادات خان هم ځکه د ذکر وړ دی چه دوی هم دشا هجهان حضور ته حاضر شوي او چک چک منصوبه ئې اخښې دی اودشا هجهان داتدبیر نه یوالجې داحمد نگر دریاست ډیریشانی موجب شو بامکه دې تدبیر خان جهان لودی ، هم ډېر متفکر او حیران او پریشان کړ

دراجوړي جنگ

ډیورته ذکر شوو غدارانو مرهتیاو دخیانت او د شاهجهان دترغیب په اثر ، د مرهتیاو جمعیتونو انگلیسان خپل خان سره شامل کړل دسمندر دغاری ددې ته ئې داحمد نگر ریاست ته ډېر مشکلات پېښ کړل او ددغو تدابیرو په اثر داحمد نگر ریاست ته ډېر مشکلات پیدا شو ، لېکن خان جهان دیوې خواڅخه شاهي لښکري دوداندې تللو څخه منع کړی وی او دبلې خوا نه ددې خبرې کوښښ هم کاوه چه دانگلیسانو او مرهتیاو دغه دفتني او دهم قلمی کړی کوم شاهي لښکر چه د خان جهان په مقابل کېښې جنگیده ، خان اعظم ددغې لښکر اوی سبه سالار و او هم دالښکرو ټولنه لوی او ډېر اوډوې لښکرو سر کله چه اعظم خان تر ډېرو ورځو پوری کوم کارونه کړېشو اودمخه ئې شه پورده نه شو نو شاهجهان داعظم خان په لڼدای آصف خان دوزیر اعظم اوسیه سالار په حیث ډېر هان پور څخه ولېږه . هر کله چه اعظم خان په مجهل گمانتون نامي شمېر کېښې د آصف د مساموریت ومقررې څخه خبر شو نو ډیر پښیمان او شرمنده شو . اوهم په دې وخت کېښې داخبرهم راوړ چه چه خان جهان لودی دمرهتیاو او انگلیسي باغیانو دسرکوبی نه فارغ شوی اود خپل ډیر لښکر جمعیت او اهل اوصال سره په داجوړی نومي قصبه کېښې مقیم اودشاهي لښکر له خوا دالښکر طمن او پښه دی اعظم خان دخیلو هڅو ناگامیو دتلانی دپاره چه تر اوسه ورته پېښ شوی دی ، دغه دوقیع غنیمت وگڼله او د آصف درار سپېدلو څخه وړاندې ئې دیو ډېر زیات او برار لښکر سره جمله وکړه او خان جهان لودی ئې کړ اومحاصره کړ . داعظم خان سره په دې بله کېښې بهادر خان د دریاخان لښکر او راجه جی سنگه او راجه تېج داس اوسیه اړخان پخواص خان او سردارخان او مرجهت خان او اهتمام خان دتوب خان داروغه اوتاه داس

جهانله او راجه اتوپ سنگه او راجه چهار سنگه بشدله او خان زمان او هر اسبی د مهابت خان
 لهامن او شیرخان او شاه نوازخان او چندر من بشدله او کیلوجی مرهته او اجی رام مرهته او
 چکدیو مرهته اوصاف شکن خان اونور اوی اوی سرداران شریک او موجود وو. خان جهانلودی
 ددی ناخایی بلا او ناگهانی مصیبت به مقابل کنی هم خیل عزم او استقلال د لاسه ورته کر
 او خیل کدی او کوچیان نی دخیل نور اسباب اولوازموسره د نزد و غرونو دروته ولایتی او بیخه
 دخیل کوچنی جمعیت سره چه دده دوقادارانو دوستانو او خیلوانو شفه تشکیل شوی و به مقابل
 بوخت شو او د شاهجهان لشکروته نی بیادواره دخیل د جنگه ننداره ور ونبود له به دی
 شهره کنی خاصه او د ذکر او یادونی و خبره داده چه بهادرخان د دریاخان لھوی د شاهی
 مقدمه العیش سردار او به اولو کنی زده و سری و او بلی خوانه دده یلار دریاخان اودی د خان جهان
 اودی همدم د دوست اولوی سردارو او دا دواره یلار او لھوی دیول سره سخت د شینان اودی و بلی
 دوینو تیزی و دریاخان جهان اودی دیوه و راره نوم هم بهادر خان و اودی به زده ورتیا او
 میرانه کنی د دریاخان د لھوی بهادرخان حریف او مقابل و خان جهانلودی اودده ملگری
 شاهی لشکر دا سی گیر او محاصره کرل چه به ظاهر کنی ددوی د خلاصیدلو او کومه خوانه
 دوتلو کوم یو صورت به تبدیل کیده اوشاهی لشکرو بر خیره به قشو اوتورو اونیزو او خنیزو
 او بلو د شاهی لشکرو دیره برخه به توپکو هم مسلح وه به دقه لهای کنی دیر سخت جنگه او
 خونری مقابل و شوی اویه دغو مقابل کنی بهادرخان د دریاخان لھوی د شاهجهان د لشکرو بر
 یادی سردار دیوه لهای به قشو او یولهای به توره ژوبل اوله دغو برهاری نو شفه مر شو
 اوده سره تاهر سنگه جهالا هم وو ژل شو دیو سخت جنگه نه وروسته به شاهی لشکرو کنی
 دمانی هلاک شکاره شوی او ژول لشکر بوی خوانه را قول اود بوی غونیدی به خوا کنی
 غونیشو اوشان جهان به دقه بوخت کنی چه دخیل حریف به مغلوبولو کنی مصروف و به میدان
 قابض او بریدل کیده شاهی لشکر دخیلو شانو دصبا اولونه وروسته بیا حمله و کر او به دی
 حمله کنی دمر و دلی اودی و چور شو او دتورو دیریش او برینشا دغلیدلونه وروسته د غره
 به درو کنی دوینو خوروته و بهیدل او دنگبالو پیتنو میرانی او زده ورتیا د شاهجهانی لشکرو
 عقل سرته و اوست او به دی جنگه کنی د خان جهان و راره بهادرخان د جنگه به میدان کنی شهید شو
 د دوست اودین ته نی د پیتون ولی او میرانی درس یرینود او خلک کوته نی دا خبره شکاره
 کره چه پیتون علمی د میرانی به دگر کنی لھان به رنگه فدا کوی خافی خان لیکي چه
 د هر کرا زخم کاری میرسد آرزوی زخم دیگر نموده قدم جرأت بقصد سربازی پیش
 بکشدند تا آنکه بهادرخان از طرف خصم از زخم پای پیاپی اویا درآمد بهادر خان که از
 سربازی زخم افتاده بود چون رمقی باقی داشت به بد غیرت از جای خود برخاسته باز روی به

لشکر بادشاهی دست به شمشیر برده حمله های مردانه نموده آخر به زخم گرانگ افتاد
 و اجبوتی آمد که سر او را جدا سازد چقدر از کمر برآورده چنان افتاده بر اجبوت انداخت که
 گوش او بیاد داد را جیوت زخم خورده دست از ویر نهاد سر او را جدا ساخته با انگشت
 دست ویران او نزد اعظم خان آورد :

به دغه وخت کشی خان جهان تر دیره وخته پوری خیل نور مقاومت به میدان کشی مقابل
 و نه گنازه آورد خیل اهل او عیال خوانه بی منته و کرم او هروی بی خیل جهان سره کمری او
 بالیکل ووت

به کرم پیل باندی چه دده هیالونه سپاره و دغه هم به دغه وخت کشی دیشو خفه پانی
 شو اوله دی کنبه بی مجبوراً خیل هیالونه به آسونو سپاره کمر - به دغه وخت کشی به
 شاه لیکرو کشی دومره همت نه بیانی چه دده تعاق و کرم - شاه لیکرو به دغه
 جنگو کشی دغلی دومره کامیابی و کربشو چه دغان جهان و راره بهادر خان و وژل شو
 که خه هم به دغه جنگو کشی شاه لیکرو خفه هم دیر خاله او لوی لوی سرداران وژل
 شوی و و بهادر خان گوته اعظم خان شاهجهان خفه برهان پورته و لبرانه او ددی گوتی
 به غمی کشی دبهادر خان نوم کینل شوی و او دا گوته ددی خبری دلی او بیگانه علامه
 و نه به بهادر خان وژل شوی دی شاهجهان ددی گوتی به لیداو دیر خوشحالی او سازونه و کمر
 او به برهان پور کشی ددی کنار نامی به مقاببت جشن جود او به قبول بنار کشی بی
 چراغان و و - که خه هم داحمد نگر نظام شاه سلطنت دغان جهان لودی به ورتسلو
 دیر قوی شوی او هم دغه دغان جهان لودی دمبرانو او نوری برکت و چه دغه وخت
 و بایست دغندوستان دیو لوی شهنشاه شاهجهان نواندی بساجا سره کامیابه مقابله و کرم شو
 او ددی شهنشاه به مقابل کشی بی خیل رغب او وفار و سانی شو - لیکن دمسلسلو جنگو
 او مقابلونه وروسته دغه ریاست به جنگو شو اود احمد نگر ددوبار روغی ته میلان پیدا شو
 او دغه ریاست به دی خبره کشی غور او فکسر کماو - چه به کرم دول او تجویز خان
 جهان لودی شاهجهان ته و سباری او خان جهان لودی ته هم ددی مفکوری خبر رسیدی و او هم
 لسه دی کنبه هه به دکن کشی هم خیل خان به خطر کشی ولید اودا تجویز بی و کمر چه
 پانصد دها لوی او را حیوانی او پنجاب به لبار خیل خان پیشور او دباغستان غروته وروسی
 او به دغه نمای کشی دغه سرور کرمی او دد دغو غایو دپشتو قباصلو خفه هم ددهدردی
 او مرستی هینه در لوده - هر کله چه خان جهان لودی داحمد نگر د ریاست دحدود
 خفه ووت اود خاندی به حدود کشی داخل شو نو به دی کنار د شاهجهان فکسر اوسواس
 دیر خراب شو او عیدله خان او سید مظفر خان باره او سرافراز خان او درگا داس او

ما دهنو سنگه او يکه باز خان او ورور سردارانو ته ئي انيکري در کړي او قول ئي په دې خبره مامور کړل چه دنريدا نومي سيند تول گود رونه د کنترول لاندې و نيسي او په دير دقت سره ددغو گودرونو محافظه وکړي او خان جهان لودي ته ددې خبرې موقع ور نه کړي چه هغه دنريدا سيند څخه پوري وولخي او د هر سردار سره دوه دوه (گروېردار) ددې مقصد دپاره مقرر کړيشو چه ديو سردار څير بل سردار ته رموي په دې ترتيب ددغو گودرونو په محافظت دوه سوه (گروېرداران) موظف شو اوله دې څخه داخبره هم معلوميتي چه ددغو گودرونو دساتني او انيکرو دا داري دپاره سل تنه سرداران مقرر او تساکل شوي وو خان جهان لودي ته ددې سيند څخه پوري وت او هېچا دې دپوري وتلو څخه منع نه کړي شو خان جهای دمسالوي اورا چوټياني غرونه او دا کونه او لڅنگلونه او لودي زوري ترپتو او ويستلي او تر ديال پور پوري ئي خان ورساوه په طيا هم کښي خو احمد نگر او ديال پور بالهکل يو معمولي شي معلوميتي اېښک دهنوستان په نقشه کښي چه د فکري او معلومات خاوندان احمد نگر او ديال پور وگوري او دغه خاصه خان ته معلومه کړي او په دې خبره هم خان پوه کړي چه په دې ليار کښي کوم کوم فرونه او سيندونه اوڅارونه او قصي پرتي دي او بيا دا موضوع هم دنظر لاندې ونيسي چه په پرهان پور کښي شاهجهان دهنوستان دتول پر اعظم باچا دپوره طاقت سره پروت اود خان جهان دهر حرکت او هر کار په پوره طاقت سره تعقيب کوي او د هغه وينا ته ښځي ناست دي نو په دغه وخت کښي به ورته دا خبره پېکار او معلومه شي چه د خان جهان دزرو اويو دولسو سوه سوهو پيتنو سره چه په مودو مودو دچنگو نو او شو گير و ځپلي وو تر د ديال پور پوري رسيدل کوم معمولي کارونه و او کړي دافغانستان دپرو نو پوري را رسيدلي وای نو داخبره بالکل ممکنه اود پوره يقين وچه چه دشر شاه اعظم سلطنت پير ته دپنتولاس ته ورغلي وای او شاهجهان بهم لکه دځپل وړنگه شايون شوئي په ابرار او هنوستان کښي روڼدي ووژدي مړي کړي وای ليکن ياک خدای ته به دغه خبره منظوره نه وه بلکه ياک خدای ته به داخبره منظوره وه چه دحضرت قائم گير هغه ارحمه به ذريعه به هندوستان کښي اسلامي اثر قائم کړي د پيتور او پنجاب صوبه داران هم غافل نه وو او دې خبرې امکان نه درلود چه خان جهان لودي د ديال پور څخه وړاندي راشي او د پنجاب او يا سيند په مېدانو کښي يا گرفتار او يا قتل نه کړي شي د خان جهان د خبر دارويدنو سره سم د جالندهر نه نيولي تر پيتوره پوري به نولو جوړو کښي حرکت او ه فعاليت پيدا شو او هم له دې کبله خان جهان لودي د ديال پور

نعمه بیرونه د مانوی خزانچه متوجه شو - او هر کسکه چه سرویج ته ورسید نو پدغه لځای کښي دری څاوردړی - معلول شو - په فو موقع کښي عبدالله خان د کال بیس سو به دار او سید مظفر خان باومه د سرویج خوا ته متوجه شو لیکن هر کسکه چه دوی سرویج ته ورسیدل نو دری ته دا خبره ښکاره او معلومه شوه چه خان جهان لودی دوه ورځي وړاندی له دی لځای څخه تللی دی او قوم د حکومت سره پیلان چه په سرویج کښي وو هغه ئی هم د خپل لځان سره بوتلسلی وکړ.

د دریاخان شهادت

خان جهان چه د سرویج د روان خو نو د بکر حاجیت د چهاره رستگه بند پاته د لځوی په علاقه کښي داخل شوم او بکر حاجیت د خپل جواړونکي سره د خان جهان د لځو او د پاره روان شو - پدی لځای ددی خبری او ټول ضروری معلوماتی چه خان جهان د آگری نه د دوو زرو تنو د جمعیت سره وتلی وو چه اوله پهنانه نو پدی دوه زرو پښتو کښي هچا نده ملنگر نیابری نه شوده سره ددی چه د دی نه تر څو ددی په کوم یو لځای کښي په آرام نښتي او یا لږه ډبره دمه جوړه کړی دوی به هره ورځ او هر وخت د یه جنگ او یا په مزل او وخت وو ای تل به د دوی مقابله د هومره پورو او دیرار مجتهدو لیکرو سره وه چه په کم او حکیم کښي به دوی د دغو سره هېڅ تناسب نه درلود.

پدی موقع کښي ددی خبری فاصله هم ډیره گرانه ده چه آغا خان جهان د سرداری قابلیت د پړو پړت او د تعین وړ دی او یا دغه د هغو پورو زرو پښتو ملنگرو وفتادی د پړ زیات تعین او آفرین وده لیکن په هر صورت انسان اړ و شو دا خبره تسلیموی چه خان جهان یو دا راز لایق او شریف سردارو چه د هغه پخوا به اصول کښي یو او دود به بلکه یو دا راز مستند و او وفادار و او نوربال و او جان نثار و او دا راز مستحب خلک را ټول شوی و چه هغوی سردار او تکالیف و کال او په نتیجه کښي ئی لدا ونه فدا او قربان کړل او پدی ایسار کښي ئی هېڅ قسم فکر او تأمل ونه کړ - کوم یو سپه سالار او شریف سردار تعریف نه دی څخه زیات نشي کیدلی چه دده د لاس لاندی خلک ئی آخره پوری دده وفادار او پدی پاندي پیاوړه قربانوی او دده ملگری د مرگت د وخته پوری وفادار و او د پورو او په سو و سفو اولویو مصرکو او جنگونو نه وروسته چه پورو د هغو ذکر لږیدی د خان جهان څخه ددغو دوو زرو فدا کارانو او سربازانو څخه صرف د سوه فدا کاران باقی پاتې شو د مسافرو دغه مصیبتونو خپلې غاښه کښي د هر خالق ټولیز او دودونه او پلار او او سربازان او پورو د نوی دشوراک

خکاک لوازم او تجهیزات او غیمی قول شبان شامل وو. او بکرماجیت بندیده نه بهه د (۱۵) زرو سپرو سره ددغی قافلې د تالا کولو د باره وتلی و کوم گران او مشکل کارنه و خان جهان فوینتل چه پدی نهو سوه لیکرو بکرماجیت بندیده د (۱۵) زرو لیکرو مقابله و کړی، لیکن دریا خان په دېر اصرار په خان جهان دا خبره ومنده چه دی بخښه سوو تنه د خپل لسان سره واخلې او خان جهان دخپلو کلو و اور لخوا را نواو دغوینتو سوو تنو سره وړاندې لسان وباسی او دریاخان دغلورو سوو کسو سره د بندیده لیکرو په دې لهای کښې مه تل کړی

پنځی او کوچیان اورغوران د خان جهان د خان د یاره غنابو او په مر لهای کښې به هم ددوی له کتله د مشنگلاتو سره مخامخ کیده او که دده په غاړه کښې دغه دښمن او کوچیانو بار نه وی لویالی نو غاړه خړه داده چه د دښمنو ستان په تاریخ کښې به خان جهان لودی یو خکاکه تقر پیدا کړی وی په هر صورت خان جهان د کلو و او اطفالو سره وړاندې ولاړ او دریا خان پاتی شواو بکرماجیت بندیده سره ئی په مقابله پیل و کړ داغلور سوو نور پانی به خپل خپل وار د جنگ په دغه ډگر کښې شپندان شواو دریاخان هم په دغه جنگ کښې په دنده د توبک په گولی و لگید او شپنه شو بکرماجیت دسهار نه تر ماښامه پوری د غو توریالو سره مقابله و کړه او دغو غلورو سوو تنگمالو او نوریا لویو پښتنو واریه وار په دغه میدان کښې د شهادت جامونه و ښکار او ددغی تجویز په اړه خان جهان ته په دېر ځه شان سره ددی خبری موقع په لاس ورغله چه د بکرماجیت بندیده د هلاقی څخه لسان وباسی بکرماجیت د دریاخان سرفوځ کړ او پرهان پورته ئی شاه جهان غصه و لېږه شاه جهان د بکرماجیت په دغه کار نامه دېر غوښتال شو او چه د هر اویزه مخصوصه توره او تار نه ئی دته دخلافت په توگه ور کړله او دده منصب ئی پورته کړ خان جهان او دده ملگری د مسلسل ښر څخه په تنگه شوی وو اود (بهالیر) نومی لهای په خوا کښې ئی چه د جهان سی په شمالي اولمځانه لږ ځ کښې پروت دی فیام و کړ او په دغی لهای کښې ئی دده جوړول او څه قدر ته توقف کول یو ضروری کارو گانه .

د بهالیر جنگ

هر کله چه سپید مظهر خان باره نه دی څخه خبر شو چه خان جهان په دغه لهای کښې د خپل لږ جمعیت سره توقف کړ پدی نودم خپل لسان د پیرزیات لیکر سره دغی لهای ته ورورساوه او خان جهان یوه ورځ اړی له دی څخه خبر شوی و دی چه لماند لهای خوا ته را نودی شوی او زاروان دی، دده ددی خبر داوړیدلو سره خپل اهل و عیال او ژبې اورغوران پورل وړاندې و لېږل او پخپله ئی لسان د مظهر خان د مقابلې دپاره تیار او آماده کړه دریاخان دوولونه وروسته خان جهان لودی دخپل

ژوندون څخه یواز اوله دنیا اومافیا څخه منفر شوی و دسید مظفر خان سره دامقابله ډیر لویه اوده یادگار ودمقابلو وهددی جنگکه بهنسبت دمنتخب الباب الفاظ دادی .

دعجب مقابله ومقابلو رستماته اژهر دوطرف رودات کهسیدان پارهه مقابل شمشیر افغانان که هر یکی چون سد سگندر ثبات ورزیده دادشرط نمک خوازان آتش روز میداد پروانه وار بران شمله کوه زده جوهر شجاعت بروی کار آورده و از افغانان نیز جفاکش های مردانه ظهور آید که سادات پارهه آفرین گفتند .

چو برقی اذر که ابر بهر مضاف
چو برق اذر که ابر بهر مضاف
چو برق اذر که ابر بهر مضاف
چو برق اذر که ابر بهر مضاف

په دی جنگ که کتبی خان جهان په خیل لاس دخان عالم خیل چه شیرزاد نوم ئی درلود او راجه دوگاواس راجپوت ووژل او خان جهان اودهده کشر ملکگری ژوبل شواو دخان جهان دوه لمان دقو پکړتویه گولبر ووژل شواو خان جهان له دغی لمانه د کالنجر خواته روان شویهدغه وخت کتبی دده ملکگری دسلواو ایا ددووسو تنو څخه ډیره وو باقی شوی په دغی وخت کتبی د کالنجر قلعه دار سید احمد ته د خپلی مبرانو او تورپی شکاره کواویده موقع به لاس ورغله اوده دخان جهان روی حسن خان او غمینی نور ژوبل او زخمیان ونيول او لدغی درجهم وو مظالمومی قافلی څخه ئی لپلپتی مته ئی او دخوراک شیان واخیستل او دغه قلعه ئی چور او تالاکوه .

وړو مته جنگ

د خان جهان د کالنجر څخه روان شوی (تالاب منسیره) د نومی لمانه خواته ورسیده راجهای د کالنجر په شمال کتبی د (کین) نومی څلور په غاړه پښوت دی . او په دغه لمانی کتبی ئی غوڅو ملکرو ته چه پاتئی باقی شوی وو په دی خبره قسمونه ودرکړل چه ناسی او ماڅخه جلاشی او خپل لمانونه ژوندی خلاص کړی نېکمن هیچا د ده خبره ونه منله او دلولیسه دی خبره قسمونه وخورل چه مون به تر آخره وخته پوری له ایا څخه جلاشو . راجه ها دهوښکه هم ډیر جنگکه نه وروسته دسید مظفر پارهه سره یو لمانی شوی او هغه څخه پراغلی و د دی دواړو سوله وکړه او خان جهان خواته ئی لمانونه را وړ سول او په دی وخت کتبی د خان جهان څخه شل تنه سړی او یوه پسلان باقی پاتئی و (او دا هغه دوه پسلان وو چه دسرونیچ څخه ئی د خپل لمان سره یونئې وو) دوی ددغو دواړو پسلانو اړخ ته سترگی وړو او په غشویشلو ئی پیل و کړ او دینه وروسته تورو او برونه دغیر ورسیده .

زه شوارم چه دمی رانی او شجاعت دلمنکسل دزمری خان جهان دشجاعت ددی وروستو ساعتون
 حال به خیل قلم ولیکم . خاقی خان دخان جهان سره بالکل هم قزدی نه لری او دی دخان
 جهان به بدو ویلو او خان جهان دینک تللو کولو خغه بالکل بالک او پروانه کوی او تل دهنه
 دذات او شاهی تله کوه به دیره خوشحالی سره کوی . زه به دی نه ای کپی د خاقی خان خیل
 الفاظ نقلوم

دخان جهان چون شیرین خورده وزخم رسیده فرش کشتان به نیر در رستخانه پر داخت

بیت

خرا میده شیران یکشت آ مدهند   نهنگان ز دریا بدشت آ مدهند
 در آن عرصه شوری برانگیختند   که در چشم مقرر نمیکند ز بختند
 ز براند یگهای شمیر کین   لب زخم بر تیغ گفت آفرین

د آن از جان سیر آمده خون گرفته در عرصه کار را به هیچ وجه کوتاهی نه نموده
 داد مردانگی میداد تا طاب عمرش به تیغ اجل بریده گشت و به برچی ماد هو سیکه از یادو
 آمد و با وجود زخم دیگر که به پای رسیده باز بعد از افتادن خود داری نموده نشسته
 تادم و ایستادن از دوست و دشمن آفرین شنیده در جواب معارفه حریف کوتاهی و بهلول خالی نه نموده
 تا رسیدن سید مظفر خان بدست یاری حریفه جانستان بهالیم بقاشافت ، گریشد شاه قلی نام
 گرز پر دار سراو را از تن جدا ساخت

به دی وروستی چنگک کینی هم خان جهان لودی دسید مظفر خان پرنسی او (۲۷)
 تنه نور شاهجهانی توریالی دخان خغه مخکینی او وراستی کرل او دی هم شهید شو . دزمری
 دزخ خغه دیرلوی بهلولان و بر بنزی او ددیرو تور یالو دوری متیازی خطا کپزی او به
 کوم وخت کینی چه نرزمی به پسل حمله کوی نویل به لسی کینی او خیله مدافعه کوی
 او به کوم وخت کینی نرزمی و غیر میهنی نومونز به خیلو سترگو لیدلی دی چه ددیرو خلیکو
 به پشو کینی بنی ارثی شی لیکن مونز دانداده هم کتلی ده چه یوه سر کجوزوری ستری
 دزمری پوستکی و باسی او دهغه بری تونه او دبری تونو و پستان به دیر اطمینان سره به
 اورا لسیکت باندی سوزی او کوچنی کوچنی هسکان او اطفال دهغه لکی را کاپزی او
 دهغه به سترگو کینی گوتی منهای . هونیار خلیک له دی راز منظور خغه هیرت اخلی او
 غافلان له دی راز چارو خغه به یی پروانی سره تیر بنزی

دیورته ذکر شو و دوو زرو نور بالو خغه دخان جهان د شهادت نه ورسته د یش تنه وریا لیا افر
باتی شوی ووجه دغو تنگیالودخان جهان اهل او عیال ... د جهان سره و ...
چه له دغو خلکو غمخیزینی به مختلفو لاساو کچی و نیول شو او با یو یو خیل جهان به خان جهان
بانندی قدا کر

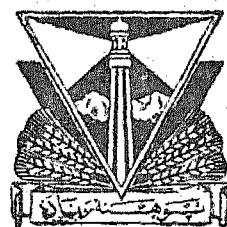
هر کله چه عبدالله خان شاهجهان غغه دخان جهان سربورو د شاهجهان فی العالی د عبدالله
در سیدلو سره سم د تبه د شش هزاری منصب او د فرورز جنگه خطاب ور کر او د خو شحال
چشونه یی بریا کرل او د شاهجهان زړه به آرام او بی غم شو خان جهان د حمادی الزانی به
اخر او یاد رجب په شروع ۱۰۴۰ ه کچی شهید شو دخان جهان غورخ کری سر شاهجهان
ضار به سار و کر لخواه

بیت

سر کشته سر ایوه می زده سر
له ممر اج مردان همین است و سر
(بای)

3112

LYTTON LIBRARY, ALIGARH.

DATE SLIP

Dr
S

This book may be kept

FOURTEEN DAYS

A fine of *one anna* will be charged for
each day the book is kept over time.

7/11/11

1/11

[illegible]